

UNIVERZITA KARLOVA

Pedagogická fakulta
Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství

Centrum školského managementu

Mezioborová spolupráce na ZUŠ a její řízení

Závěrečná bakalářská práce

Autor:	Vratislav Jindra
Obor:	Školský management
Typ studia:	kombinované
Vedoucí práce:	Ing. Eva Šimáčková
Datum odevzdání práce:	listopad 2005

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou závěrečnou bakalářskou práci vypracoval sám za použití zdrojů a literatury v ní uvedených.

Résumé:

Tato bakalářská práce pojednává o aplikaci mezioborové spolupráce na současných základních uměleckých školách. V první části se dočteme o obecně daných faktech, které určuje stávající legislativa v oblasti školství. V druhé části pak autor práce přechází ke konfrontaci teorie s její realizací v každodenním životě školy. Závěr práce je koncipován jako kritické zhodnocení stávající situace, které je mimo jiné založeno na analýze dat získaných formou dotazníků na několika ZUŠ v ČR. Součástí této interpretace výsledků je též návrh vhodného řešení a dalšího rozvoje mezioborové spolupráce na tomto typu škol.

Summary:

This bachelor final project deals with the current situation on the field of co-operation between various departments at the contemporary basic art schools in the Czech Republic. The first part is devoted to the generally given facts concerning the legislative regulations in the field of education. In the second part of this project confronts the author the theory with its practical application in the functioning of the school of this type on the daily basis. The final part is set up as a critical evaluation of the present situation that is among others based on the analysis of the data obtained in the form of two questionnaires distributed to a number of basic art schools in the Czech Republic. This interpretation of the results of the small research includes also suggestions with regard to solving various problems and stimulating further development in the field of co-operation among different departments of the basic art schools.

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucí práce Ing. Evě Šimáčkové za vedení práce a též kolegyni MgA. Janě Miškové za její trpělivost a pomoc při tvorbě této závěrečné práce.

Klíčová slova bakalářské práce:

základní umělecká škola, hudební obor, taneční obor, výtvarný obor, literárně dramatický obor, vzdělávací soustava, spolupráce, mezioborová spolupráce, plánování, management a řízení

Obsah

0. ÚVOD	7
1. HISTORIE UMĚLECKÉHO ŠKOLSTVÍ	8
1.1. Historie hudební školy ve Žďáře nad Sázavou z pohledu mezioborové spolupráce	9
2. VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVA, ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ	11
2.1. Specifika základní umělecké školy	12
3. MOŽNOSTI SPOLUPRÁCE V RÁMCI ZUŠ – OBECNÁ CHARAKTERISTIKA	15
3.1. Mezipředmětová spolupráce	15
3.2. Mezioborová spolupráce	15
4. CHARAKTERISTIKA OBORŮ A MOŽNOSTI SPOLUPRÁCE	17
4.1. Charakteristika hudebního oboru	17
4.2. Charakteristika výtvarného oboru	17
4.3. Charakteristika tanečního oboru	18
4.4. Charakteristika literárně dramatického oboru	19
4.5. Možnosti mezioborové spolupráce	21
4.6. Čtyřoborová spolupráce	23
5. MÁ MEZIOBOROVÁ SPOLUPRÁCE NA ZUŠ SMYSL?	25
5.1. Tvorba mezioborové spolupráce	27
6. ANALÝZA MOŽNOSTÍ MANAGEMENTU ZUŠ PRO APLIKACI MEZIOBOROVÉ SPOLUPRÁCE	29
6.1. Výsledky analýzy možností managementu ZUŠ	30
6.2. Potenciál Základní umělecké školy Žďár nad Sázavou	32
7. ZÁVĚR	33
SEZNAM PRAMENŮ A POUŽITÉ LITERATURY	35
PŘÍLOHY	37

ÚVOD

V rámci *základních uměleckých škol* (dále jen ZUŠ) může docházet ke spolupráci mezi hudebním, tanečním, výtvarným a literárně dramatickým oborem. Tato závěrečná práce pojednává právě o různých formách této *mezioborové spolupráce na ZUŠ v ČR*. Zabýváme se v ní též *řízením* této spolupráce, přičemž vycházíme z následující hypotézy:

- *Na ZUŠ v České republice sice v některých případech dochází k mezioborové spolupráci, v jejím fungování a především řízení však předpokládáme poměrně velké rezervy. Ne na všech školách existují zřejmě ideální podmínky pro realizaci mezioborové spolupráce a velké rozdíly budou pravděpodobně také v míře, jak se jednotlivé obory do takové spolupráce zapojují.*

Dále se také zabýváme některými specifiky, která nově vymezuje zákon č. 561/2004 Sb. (školský zákon) a jež i v rámci základního uměleckého školství výrazným způsobem ovlivňují mezioborovou spolupráci a její řízení.

Naším cílem však není jen popis různých možností mezioborové spolupráce (včetně jejího řízení) na tomto typu škol, ale zabýváme se též otázkou, jakým způsobem je tuto spolupráci možné dále zlepšovat. Při těchto úvahách vycházíme mimo jiné též z vlastní analýzy, kterou jsme pro potřeby této práce vytvořili. Po vyhodnocení získaných dat, která jsme obdrželi formou dotazníků, se v závěru této práce pokusíme formulovat obecné závěry týkající se této problematiky. Pro lepší názornost některé důležité informace zpracováváme formou tabulek či grafů.

1. Historie uměleckého školství

Počátky našeho uměleckého školství je třeba hledat již v době Rakouska-Uherska. Většina hudebních škol byla školami spolkovými, hudbě se však vyučovalo též soukromě. Práce v těchto školách byla velice svízelná, a to jak z důvodů prostorových, tak i finančních. Tato omezení často vyžadovala od ředitelů a učitelů mnoho osobního odříkání. Mezníkem ve vývoji hudebních škol byl rok 1945. Po tomto datu hudební školy působily pod názvem *Základní hudební školy* a takto byly zakotveny i ve školském zákoně. Společnost vytvořila pro rozvoj základních hudebních škol výborné podmínky prostorové i finanční, které se odrazily ve vlastní práci učitelských sborů. Tyto školy měly pevný organizační řád, přesnou obsahovou náplň a systém dalšího vzdělávání ředitelů a učitelů. Mládeži s kladným a aktivním vztahem k umění byla poprvé věnována systematická pozornost.

Došlo také ke zlepšení systému vyučování. Byla provedena vnitřní přestavba uspořádání vyučovacích oborů. Tím se podařilo zajistit výuku hry na všechny hudební nástroje, výuku sólovému zpěvu a také taneční výchově. Začal být uplatňován i nový systém práce vyučujících, který vyplynul z vnitřní organizace škol a byl zaměřen na kolektivní řešení hlavních metodických i odborných otázek v pedagogických radách i předmětových komisích. Hlavní důraz byl kladen na vzájemnou spolupráci učitelů.

Výnosem Ministerstva školství a kultury číslo 48 ze dne 10. června 1961 byla zřízena „Nová soustava uměleckého školství“. Vznikly *Lidové školy umění* (dále jen LŠU). K poklesu významu těchto škol došlo až v období normalizace (roku 1978), kdy byly LŠU přeraženy do působnosti zákona o školských zařízeních, a toto postavení potvrdila i novela zákona z roku 1984. V odborné literatuře (Stárek, 2005) se v této souvislosti poukazuje též na změnu vnímání základních uměleckých škol veřejností. Stále přetrvávající povědomí o tom, že vzdělávání na dnešních základních uměleckých školách je jistá forma volnočasové aktivity neboli zájmové vzdělávání, pochází právě z této doby, kdy kvalitní, dlouhodobé aktivity pro děti neexistovaly. LŠU tedy nahrazovaly i činnost současných Domů dětí a mládeže (dále DDM) a různých jiných zájmových kroužků.

Teprve po roce 1989 - přesněji v červnu r. 1990 - byl školský zákon novelizován a tyto školy byly pod názvem *Základní umělecké školy* zařazeny zpět mezi vzdělávací instituce. Dosáhly tedy opět svého původního významu a postavení ve vzdělávacím systému.

1.1. Historie hudební školy ve Žďáře nad Sázavou z pohledu mezioborové spolupráce

Vývoj základního uměleckého školství ve Žďáře nad Sázavou, se kterým jsme v rámci profesních aktivit dlouhodobě spjati, popisují ve svém díle autoři *Kroniky žďárského amatérského hudebního života* (Duchalík - Libra, 2002, s. 60-74). Jejich popis považujeme za velice zdařilý, a proto ho uvádíme v plném znění v příloze č. 1. V souladu s obecnou charakteristikou vývoje tohoto typu škol (viz kapitola 1) získávali žďárští občané před vznikem hudební školy hudební vzdělání u soukromých učitelů. Vyučování hudbě neodmyslitelně patřilo např. k činnostem ředitelů kůru. Na hudební (zejména dechové) nástroje vyučovali hudebníci, kteří působili v rakouských vojenských kapelách.

Jedním z důvodů pro vznik hudební školy ve Žďáře nad Sázavou bylo založení Horácké hudby v roce 1924, kdy se projevila nutnost systematické výchovy mladých hudebníků. Ve dvacátých letech minulého století navíc dosáhl vrcholu své kariéry světově uznávaného houslového virtuosa a skladatele žďárský rodák František Drdla. Neměli bychom opomenout též působení dalších významných rodáků, jako byli např. Jindřich Ferenc (profesor hudby na učitelském ústavu v Kladně) a Antonín Hromádka (inspektor hudebních škol). Ve Žďáře nad Sázavou vznikl navíc pod jménem Svatopluk nejstarší pěvecký sbor na Moravě, který také potřeboval doplňovat své řady o mladé, hudebně vzdělané pěvce. To zřejmě přispělo ke všeobecnému přesvědčení, že ve městě je třeba zřídit hudební školu.

Vyučování začalo 1. září 1927 i přesto, že oficiální povolení vystavila tehdejší Zemská politická správa v Brně až 22. května 1928. Škola měla 80 žáků, od kterých bylo nutné vybrat částku postačující na plat ředitele školy. Výuka probíhala v pronajatých učebnách místní školy a v místnosti městské knihovny. Teprve s nárůstem počtu obyvatel ve městě a s tím souvisejícím zvyšujícím se zájmem o hudební vzdělání získala škola po několikerém stěhování v roce 1978 vlastní budovu, ve které probíhá dodnes výuka nejen v hudebním, ale také výtvarném, tanečním a literárně dramatickém oboru. Kapacita školy je v současné době 750 žáků (v hudebním oboru 398 žáků, ve výtvarném oboru 179 žáků, v tanečním oboru 145 žáků a v literárně dramatickém oboru 28 žáků).

Postupné zavádění různých oborů výuky a též narůstající počet žáků se projevil také v oblasti mezioborové spolupráce. Zřejmě s ohledem na velké množství praktických či mnohdy dokonce existenčních problémů, se kterými se škola musela potýkat, se nám

v historických materiáloch nepodařilo najít jedinou zmínku o plánování či dokonce realizaci mezioborové spolupráce.

2. Vzdělávací soustava, školy a školská zařízení

Na fungování školy mají vliv nejen historické tradice, kterými jsme se obecně a následně na konkrétním příkladě ZUŠ ve Žďáře nad Sázavou zabývali v předchozí kapitole. Fungování každé školy je ve velké míře závislé též na legislativních nařízeních, která vytvářejí obecný rámec jejich fungování a upravují jejich činnost a podmínky, za kterých ji vykonávají. V této kapitole se zaměříme právě na tyto vymezující faktory existence každého školského zařízení.

V oblasti vzdělávací soustavy dochází k různým změnám pravidelně, ale významným mezníkem byl 1. leden 2005, kdy vstoupil v platnost *zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*, jehož některé části uvádíme v příloze č. 2

Pro fungování základních uměleckých škol jsou nejdůležitější následující ustanovení školského zákona:

- *Vzdělávací soustavu tvoří školy a školská zařízení*
- *Škola uskutečňuje vzdělávání podle vzdělávacích programů*
- *Podmínkou výkonu činnosti školy nebo školského zařízení je zápis do školského rejstříku*
- *Ve všech školách a školských zařízeních zajišťují vzdělávání pedagogičtí pracovníci*

Zákon se přitom vztahuje na níže uvedené typy škol:

- *Mateřská škola*
- *Základní škola*
- *Střední škola (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště)*
- *Konzervatoř*
- *Vyšší odborná škola*
- *Základní umělecká škola*
- *Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky*

V porovnání s předchozí právní úpravou došlo ke změně ve statutu mateřské školy, která je nově uznána jako druh školy. Tím zaniká předchozí pojem „předškolní zařízení“. Zcela je upuštěno od samostatného vymezení druhů *speciálních škol* (např. zvláštní škola, pomocná škola apod.). Za školu se podle tohoto zákona považuje jen taková vzdělávací instituce, která poskytuje vzdělávání podle vzdělávacích programů, jejichž obsah, kvalita a výstup jsou garantovány státem. To znamená, že školou podle tohoto zákona nejsou vzdělávací instituce, které poskytují jiné neformální vzdělávání (např. jazykové kurzy na základě živnostenského oprávnění). Za školské zařízení je považována instituce, která

poskytuje služby a vzdělávání, které doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách. Typy jednotlivých druhů školských zařízení stanoví Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále MŠMT) vyhláškami - viz např. vyhláška č. 71/2005 Sb., o základním uměleckém vzdělávání. Nezbytnou podmínkou výkonu činnosti školy nebo školského zařízení je zápis školy nebo školského zařízení do školského rejstříku.

Na základě tohoto obecného rámce se v následující kapitole budeme zabývat některými specifiky, která se vztahují na fungování základních uměleckých škol v České republice.

2.1. Specifika základní umělecké školy

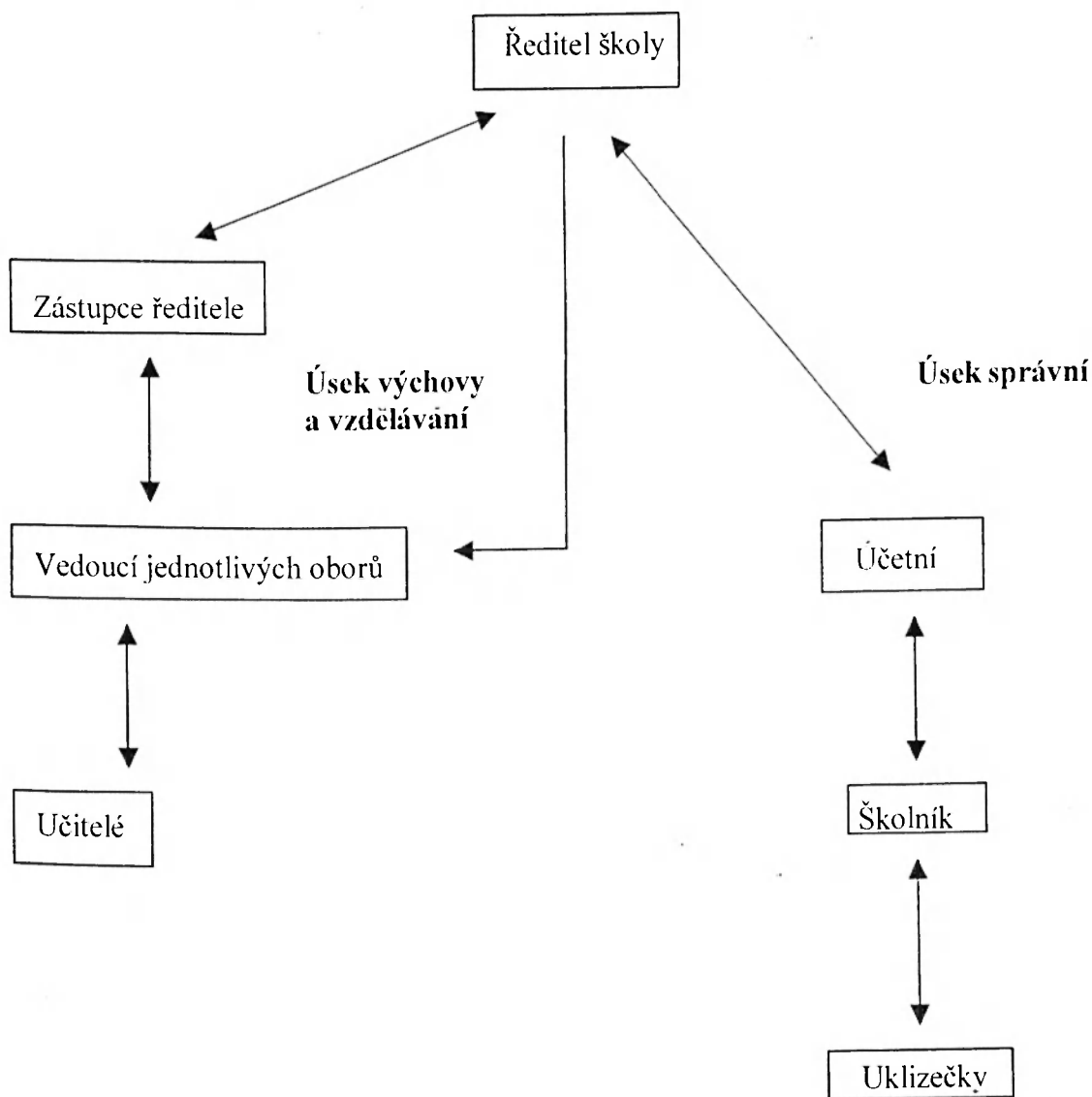
Základní umělecká škola poskytuje v rámci pravidel, která jsme stručně zmínili v předcházející kapitole, svým žákům základy vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech. Tato škola je zákonem uznávána jako samostatný druh školy. Zařazením ustanovení o vzdělávání v základních uměleckých školách je zdůrazněno, že toto vzdělávání je důležitou součástí celého systému vzdělávání. I když se nejedná o stupeň vzdělání, je dosažení základů vzdělání v uměleckých oborech důležitou přípravou pro další studium absolventů, například na konzervatořích.

Na základních uměleckých školách se vyučuje podle schválených učebních osnov a plánů oproti např. zájmovému vzdělávání, které poskytuje účastníkům pouze naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti.

Dalším specifikem základních uměleckých škol je hodnocení výkonů žáků. Na rozdíl od pětistupňového hodnocení, které je běžné na základních školách v ČR, se na ZUŠ v souladu s vyhláškou MŠMT č. 71/2005 Sb. využívá pouze následujících čtyř klasifikačních stupňů hodnocení: 1 – výborný, 2 - chvalitebný, 3 – uspokojivý, 4 – neuspokojivý.

S uměleckým zaměřením ZUŠ úzce souvisí též jejich organizační struktura a z ní plynoucí mechanismy řízení a vztahů mezi jednotlivými subjekty v rámci tohoto typu školy. Tyto je možné graficky znázornit pomocí níže uvedeného obecného schématu, které sice v praxi na jednotlivých ZUŠ může být různě upravováno, ale v obecné rovině ho přesto považujeme za všeobecně platné.

Obecné organizační schéma ZUŠ v ČR:

Na základě tohoto schématického znázornění různých vztahů v rámci ZUŠ je možno definovat náplně práce jednotlivých úseků školy, které jsou součástí organizačního řádu každé ZUŠ. Jako příklad takového dokumentu uvádím v příloze č. 3 kopii příslušné části organizačního řádu ZUŠ Žďár nad Sázavou. Tento dokument podléhá schválení zřizovatele ZUŠ.

Ve vztahu k tématu závěrečné práce si je třeba položit otázku, zda je možno výše uvedené schematické znázornění vztahů a příslušných oficiálních popisů náplně práce jednotlivých úseků ZUŠ využít při zkoumání možností mezioborové spolupráce v rámci konkrétních ZUŠ. S ohledem na fakt, že v době přípravy této závěrečné práce byly (na rozdíl od obdobných dokumentů pro ZŠ) rámcové vzdělávací programy pro ZUŠ bohužel teprve ve fázi raných příprav, nemohli jsme ve našem výzkumu využít jiných oficiálních dokumentů. I přes toto omezení jsme přesvědčeni, že takový přístup je možný, zaměříme-li se na úsek

výchovy a vzdělávání. V této souvislosti je třeba zmínit např. výkon *komplexní* výchovně vzdělávací činnosti, koordinaci postupových a závěrečných zkoušek, organizaci třídních a interních vystoupení, koncertů, výstav atd.

Na různé možnosti spolupráce v rámci jednotlivých předmětů a oborů na ZUŠ se obecně zaměříme v následující kapitole.

3. MOŽNOSTI SPOLUPRÁCE V RÁMCI ZUŠ – OBECNÁ CHARAKTERISTIKA

Na ZUŠ v České republice jsou v případě nabídky co možná nejkompletnější škály možností výuky nabízeny různé předměty v rámci výuky hudebního oboru (tj. výuka hry na různé hudební nástroje, výuka zpěvu a souborová hra) a rovněž kombinace čtyř různých oborů výuky (obor hudební, výtvarný, taneční a literárně dramatický). V následujících dvou kapitolách se zaměříme jak na možnosti mezipředmětové spolupráce, tak na možnosti spolupráce mezioborové.

3.1. Mezipředmětová spolupráce

Na základních uměleckých školách bývá s ohledem na počet vyučovaných předmětů a též žáků nejpočetněji zastoupen *hudební obor*. Z tohoto důvodu zde zmiňujeme jako příklad možnosti *mezipředmětové spolupráce* v rámci ZUŠ právě hudební obor. Konkrétně máme na mysli kombinace různých hudebních nástrojů (či zpěvu), při kterých tyto vystupují jako rovnocenní partneři, či na základě vztahu sólový – doprovodný nástroj. S ohledem na velký počet takových kombinací a rovněž na specifické možnosti a zaměření jednotlivých ZUŠ uvádíme jako příklad takové spolupráce kombinace *klavír – žesťové nástroje*, *klavír – smyčcové nástroje*, *kytara – zobcová flétna*, *bicí – klavír*, *klávesy – zpěv* apod.

Ostatní tři obory vyučované na ZUŠ – tj. obor *výtvarný*, *taneční a literárně dramatický* – mají jednu společnou základní charakteristiku. Tyto nehudební obory jsou do velké míry nezávislé na ostatních předmětech vyučovaných v jejich rámci, neboť postrádají logickou vazbu v oblasti sólové/doprovodné/souborové hry. To může být příčinou stavu, kdy možnosti mezipředmětové spolupráce v těchto oborech nebývají tak hojně využívány. Za jeden z jeho důvodů můžeme považovat fakt, že mezipředmětová spolupráce nebývá součástí tradičního pojetí výuky těchto uměleckých oborů. Z toho plyne, že spolupráce je u těchto konkrétních oborů založena spíše na bázi kontaktů mezi vyučujícími.

3.2. Mezioborová spolupráce

Druhou možností spolupráce v rámci ZUŠ je spolupráce *mezioborová*. V tomto případě se nabízí velká škála možností a kombinací, jak taková spolupráce může být realizována v rámci možností každé ZUŠ. Důvodem tohoto stavu je fakt, že žádný z oborů není omezen předměty, které se v jeho rámci vyučují. Spíše naopak - počet předmětů se u této formy spolupráce stává výhodou. Čím více oborů a předmětů škola nabízí, tím více variant je možné prakticky zrealizovat. Obecně lze říci, že počet možností mezioborové spolupráce je

závislý na počtu oborů vyučovaných na dané ZUŠ, přičemž může docházet ke kombinacím různého počtu oborů, tj. ke spolupráci dvouoborové, tříoborové či čtyřoborové. Tyto možnosti znázorňuje následující přehled v tabulce č. 1. Jedná se však o pouhý systematický výčet možností, který žádným způsobem neodráží možné rozdíly v důležitosti postavení jednotlivých oborů v rámci konkrétního typu spolupráce.

Tabulka č. 1

Typ mezioborové spolupráce	Přehled spolupracujících oborů
Dvouoborová spolupráce	hudební obor + taneční obor
	hudební obor + výtvarný obor
	hudební obor + literárně dramatický obor
	výtvarný obor + taneční obor
	výtvarný obor + literárně dramatický obor
	taneční obor + literárně dramatický obor
Tříoborová spolupráce	hudební obor + taneční obor + výtvarný obor
	hudební obor + taneční obor + literárně dramatický obor
	hudební obor + výtvarný obor + literárně dramatický obor
	taneční obor + výtvarný obor + literárně dramatický obor
Čtyřoborová spolupráce	hudební obor + taneční obor + výtvarný obor + literárně dramatický obor

V tomto přehledu jsme uvedli možné kombinace mezioborové spolupráce v rámci ZUŠ v České republice. Podrobně se jim budeme věnovat v následujících kapitolách.

4. CHARAKTERISTIKA OBORŮ A MOŽNOSTI SPOLUPRÁCE

V předchozí kapitole jsme nastínili možnosti kombinací mezipředmětové a mezioborové spolupráce na ZUŠ v České republice. V této kapitole se nejprve zaměříme na charakteristiku jednotlivých oborů (viz kap. 4.1. - 4.4.) a poté se budeme podrobněji zabývat možnostmi variant mezioborové spolupráce, které se v souvislosti s těmito obory nabízejí (viz kap. 4.5., 4.6.).

4.1. Charakteristika hudebního oboru

V souladu s charakteristikou *hudebního oboru* na ZUŠ, která je součástí učebních osnov pro jednotlivé předměty (viz příloha č. 4), považujeme za hlavní poslání tohoto oboru poskytovat základy odborného vzdělání žákům, kteří mají o dané studium zájem a projevují k němu i vhodné předpoklady. Tímto způsobem je též možno přispět k formování těchto žáků např. s ohledem na jejich hodnotová měřítká a cílevědomý přístup k práci. Základem tohoto procesu jsou obecné hudební znalosti, které jsou rozvíjeny při aktivním studiu odborných předmětů¹. Jedním z důležitých předpokladů k úspěchu tohoto procesu je správná volba těchto předmětů v rámci přípravné hudební výchovy.

V rámci hlavního předmětu je důraz kladen na zvládnutí technických a výrazových prostředků daného hudebního nástroje či zpěvu, které je pak dále možno uplatňovat v různých typech skladeb². Žáci jsou dále obeznamováni s hodnotnou literaturou a rozvíjejí si další nutné dovednosti, např. tzv. čtení z listu. Jako stmelující prvek ve výuce působí hudební nauka, která významnou měrou přispívá ke všeobecnému kulturnímu rozvoji žáků.

Přestože (budoucí) uplatnění žáků v zájmové/amatérské či profesionální sféře je značně odlišné, nemělo by se (až na opodstatněné případy) odrážet v rozdílech v odbornosti výuky, tzn. tato by měla být zajištěna na odpovídající vysoké úrovni.

4.2. Charakteristika výtvarného oboru

Obdobně jako v kapitole 4.1. vycházíme při definici *výtvarného oboru* základních uměleckých škol z formálního rámce, který je pro něj rozpracován ve vzdělávacím programu VO ZUŠ (viz příloha č. 5). Hlavní důraz je kladen na rozvoj výtvarného citění žáků a schopnost vyjádřit svůj náhled jak na okolní svět, tak na sebe samé. Nezastupitelnou roli hraje

¹ Výuka hry na konkrétní hudební nástroj či zpěvu.

² Zde máme na mysli především různé skladby sólové, souborové aj.

tento obor také v přípravě nadaných žáků na talentové zkoušky na střední a vysoké školy s výtvarným zaměřením.

Za klíčové koncepty výuky ve výtvarném oboru považujeme *výtvarnou komunikaci* a *výtvarné myšlení*, na které se dále váže schopnost tvořivého myšlení. Vedle tohoto procesu funguje jako druhý pilíř proces zaměřený na výchovný aspekt, v jehož rámci jsou zdůrazňovány *principy humanity* v oblasti prožívání a vnímání.

Výuka je obdobně jako u všech ostatních oborů ZUŠ členěna do stupňů, které pro výtvarný obor stručně představuje tabulka č. 2.

Tabulka č. 2

Stupeň výuky ve VO ZUŠ	Stručná specifikace výuky
<i>Přípravná výtvarná výchova</i>	žáci ve věku 6-8 let (výjimečně i mladší) rozvoj dětské tvořivosti slovní, hudební, pohybový, dramatický projev
<i>I. stupeň základního studia</i>	žáci ve věku 8-14 let přechod od spontánního projevu k promyšlené tvorbě osvojování výtvarného jazyka
<i>II. stupeň základního studia</i>	žáci ve věku 14-18 let žáci si volí vlastní zaměření, narůstá význam volné tvorby
<i>Rozšířené studium/vyučování</i>	nadaní žáci ve věku 11-20 let rozvíjení různých dispozic, příprava na talentové zkoušky na školy s výtvarným zaměřením
<i>Studium pro dospělé</i>	individualizovaná výuka pro dospělé v obdobném rozsahu jako u II. stupně základního studia, přičemž je zvláštní zřetel kladen na oblasti jako např. práce rodičů s dětmi, aktivní stáří, trávení volného času

4.3. Charakteristika tanečního oboru

Jak vyplývá z tabulky č. 3, která je založena na charakteristice tanečního oboru uvedené ve vzdělávacím programu TO ZUŠ (viz příloha č. 6), je struktura tohoto programu identická se základní strukturou ostatních oborů vyučovaných na ZUŠ.

Tabulka č. 3

Stupeň výuky v TO ZUŠ	Stručná specifikace výuky
<i>Přípravná taneční výchova</i>	mohou být přijímány i děti předškolního věku kultivace přirozeného dětského projevu (pohybové hry a cvičení) ověření předpokladů k dalšímu studiu
<i>I. stupeň základního studia</i>	výuka v předmětech: 1. a 2. ročník: taneční průprava (správné držení těla, celková pohyblivost/pružnost, obratnost, koordinace) 3.-7. ročník: současný tanec, lidový tanec, klasická taneční technika, taneční praxe (taneční technika a projev)
<i>II. stupeň základního studia</i>	výuka v předmětech: současný tanec, lidový tanec a klasická taneční technika (dle specializace pedagoga a zájmu žáků se jeden z těchto předmětů stává předmětem hlavním a je dále rozšiřována ostatními předměty)
<i>Rozšířené studium/vyučování</i>	zaměřeno na klasickou taneční techniku a současný tanec nezbytný předpoklad pro studium na konzervatoři
<i>Studium pro dospělé</i>	navazuje na výuku II. stupni a dále ji rozvíjí

Při výuce tanečního oboru je hlavní důraz kladen na aktivní pohybovou činnost žáků a jejich výchovu v tvořivé, vnímavé a ke svému okolí citlivé jedince. K tomuto procesu dochází postupně a přiměřenými formami tak, aby žáci mohli absolvování tohoto oboru zakončit interpretací absolventské taneční skladby. Při práci v tanečním oboru je důležitá role korepetitora.

4.4. Charakteristika literárně dramatického oboru

Ve vzdělávacím programu LDO ZUŠ (viz příloha č. 7) je vyzdvížena syntetizující podstata tohoto oboru, jehož základní struktura (viz tabulka č. 4) odpovídá základnímu schématu studijních oborů na ZUŠ, které jsme představili v předchozích kapitolách. V rámci tohoto oboru dochází k výchovnému působení na žáky prostřednictvím přednesové, slovesné a dramatické činnosti a též prostřednictvím hry s loutkou. Tyto mají významný vliv na sociální fungování žáků ve společnosti. Vedle kultivace hudebně-rytmického, pohybového a mluvního projevu se žáci seznamují též s historií dramatické a slovesné tvorby a dále své poznání rozvíjejí např. návštěvami různých typů představení.

Tabulka č. 4

Stupeň výuky v LDO ZUŠ	Stručná specifikace výuky
<i>Přípravná dramatická výchova</i>	důraz na vzájemný respekt, rozvoj rytmických, pohybových a mluvních schopností ověření předpokladů k dalšímu studiu
<i>I. stupeň základního studia</i>	výuka v předmětech: 1. a 2. ročník: komplexní dramatická průprava s důrazem na schopnost spolupráce ve skupině, na vlastní aktivitu a rozvoj odborných dovedností 3.-6. ročník: další rozvoj elementárních dramatických dovedností např. prostřednictvím dramatické hry (vč. zvládnutí základů dramatického a slovesného projevu)
<i>II. stupeň základního studia</i>	prohloubení získaných dovedností a příprava na samostatnou (amatérskou/profesionální) uměleckou činnost žáků
<i>Rozšířené studium/vyučování</i>	individuální příprava na další studium na odborných školách
<i>Studium pro dospělé</i>	navazuje na výuku II. stupně a dále ji rozvíjí

II. stupeň základního studia připravuje žáky na samostatnou uměleckou činnost (amatérskou nebo profesionální) prohloubeným studiem zvoleného odborného zaměření – základy dramatické tvorby, základy slovesné tvorby atd. Na tomto stupni plní dramatická hra převážně pouze funkci metody práce.

Absolventi II. stupně základního studia by již měli umět odborně pracovat ve skupině a pedagogicky nadaní žáci by měli získávat zkušenosti pro práci se skupinou. (To znamená být pověřováni přiměřenými úkoly v ročnících I. stupně, pomáhat vedoucím souborů apod.). Základní znalosti z praxe, teorie a historie oboru by měli dále samostatně prohlubovat a obohacovat.

U literárně dramatického oboru je již v jeho podstatě zdůrazňováno jeho propojení s ostatními obory ZUŠ a též ostatními zařízeními, které působí v kulturní sféře. To se odráží také v tom, že výuka v tomto oboru připravuje talentované jedince jak ke studiu uměleckého zaměření³, tak ke studiu oborů více či méně spřízněných⁴. Svým důrazem na harmonický rozvoj osobnosti dítěte přispívá též k výchově kultivovaných diváků a čtenářů.

³ Studium herectví, režie, dramaturgie, divadelní vědy, scénografie, loutkářství, učitelství literárně dramatického oboru apod.

⁴ Studium učitelství na pedagogických či filosofických fakultách (např. obor dramaterapie, arteterapie), studium práv apod. Řadit je sem možné též manažerskou činnost v oblasti divadelní i mimo ni.

4.5. Možnosti mezioborové spolupráce

V této kapitole popíšeme dvě ze tří možných variant mezioborové spolupráce na ZUŠ, ve kterých se uplatňují pouze některé z oborů, jež mohou být součástí kompletní nabídky výuky těchto škol. Situaci, kdy jsou do mezioborové spolupráce zapojeny všechny vyučované obory považujeme za tak významnou, že jsme se rozhodli věnovat jí samostatnou kapitolu (viz kap. 4.6.). Všechny tyto možnosti jsou představeny v tabulce č. 1 (viz kap. 3.2.). V následujícím textu se pokusíme jednotlivé typy takové spolupráce blíže specifikovat.

V rámci *spolupráce hudebního a tanečního oboru* se nabízí přímo ideální podmínky. Na choreografii, kterou si taneční obor připraví, mohou hudebníci buď improvizovat (starší, zkušenější žáci), nebo si mohou vybrat skladbu, která je k tanci vhodná - jak co se týče tempa (rychlá, pomalá, střední tempo, barokní tance apod.), tak období, které si tanečníci vybrali (renesance, baroko, soudobý tanec, klasicismus atd.). Spolupráce může samozřejmě fungovat i obráceně. Taneční obor si poslechne skladby, které má hudební obor nastudované, a poté k nim vytváří pohyb, choreografii, přizpůsobuje se tempu a náladě skladby.

Obvyklá forma spolupráce *hudebního a výtvarného oboru*, se kterou se často setkáváme, je využití hudebního vystoupení k otevření výstavy výtvarného oboru či naopak výzdoba prostor, ve kterých hudební obor vystupuje. Méně často využívaným způsobem spolupráce těchto dvou oborů je příprava a vytváření kostýmů pro jednotlivá vystoupení hudebníků, která jsou zaměřená na určité tematické období či styl. Dále žáci výtvarného oboru mohou chodit sledovat výkony muzikantů na koncerty či je např. portrétovat tak, jak je oni sami vnímají během vystoupení. Zajímavou možností je též návštěva výuky hry na hudební nástroj, během níž se výtvarníci mohou pokusit věrně zachytit podobu nástrojů. Mohou se též podílet na tvorbě pozvánek na koncerty a soutěže či se výtvarně realizovat při tvorbě diplomů, pamětních listů, drobných věcných cen apod. V každé z takových situací může výtvarný obor uplatňovat různé techniky, které se podle výtvarníků nejlépe hodí k charakteru daného vystoupení. Zde máme na mysli např. malbu, linoryt, modelování z hlíny, kresbu tužkou či tisk na plátno. Možnosti kreativního postupu se nabízejí též u hudebníků, kteří mohou např. zhudebnit obraz, výtvarné dílo a tím mu dodat určitý nový rozměr, který harmonicky naváže na předcházející fáze přípravy výtvarného díla, tzn. jeho přípravu a vlastní realizaci.

Další možnou formu dvouoborové spolupráce nabízí kombinace *hudebního a literárně dramatického oboru*. Také tuto spolupráci je možno rozvíjet oběma směry, a to tak, že téma

ke spolupráci nabízí buď hudebníci, nebo divadelníci. Pokud spolupráci iniciuje literárně dramatický obor, pak se spolupráce může týkat např. zhudebnění nebo hudebního doprovodu konkrétního představení, vzniklého díla, improvizace, psaného, čteného nebo reprodukováného textu či herecké akce. Do této oblasti spadá též zajištění technické podpory takových vystoupení za pomoci ozvučovací techniky, kterou hudební obor běžně využívá při svých vystoupeních.

Kromě toho se mladí muzikanti mohou také aktivně účastnit zkoušek literárně dramatického oboru, během nichž mohou sledovat, jak složitě konkrétní představení vzniká. Při sledování mnohdy se opakujících situací, které postupně krystalizují ve finální podobu textu, postavení osob na jevišti apod. si mohou mladí hudebníci lépe uvědomit procesy, se kterými se často sami setkávají během nácvičku interpretace hudebních děl.

Též žáci literárně dramatického oboru při takovéto formě spolupráce zjišťují, že živý doprovod není nic jednoduchého a samozřejmého. Vidí, že neustálé opakování každého muzikanta unaví, zvláště pak hráče na dechové nástroje (ať už nátrubkové nebo plátkové). Rovněž si mohou uvědomit, že není vůbec jednoduché složit skladbu, sjednotit a sladit jednotlivé hudební nástroje tak, jak to vyžaduje styl a období připravovaného díla. V neposlední řadě je velmi přínosná samotná diskuse mezi hudebníky a divadelníky, kdy se musí snažit najít vhodné řešení, a při které dochází k výměně nápadů, názorů, zkušeností, dovedností a znalostí nabytých předchozím studiem.

V kombinaci *výtvarného a tanečního oboru* se naskýtá velký prostor pro výtvarníky, kteří mohou svým kolegům tanečnickům např. navrhovat a vyrábět kostýmy a masky či vytvářet jevištní výzdobu tak, aby odpovídala stylu a choreografii daného tanečního vystoupení. I při této formě spolupráce je vhodné využít možnosti tvorby pozvánek na představení, plakátů, pamětních listů či drobných věcných cen.

Na druhé straně mohou též tanečníci obohatit práci a prezentace žáků výtvarného oboru v případě, že se svým vystoupením podílejí např. na vernisážích prací svých kolegů či prezentaci jejich oboru pro veřejnost. K tomu mohou využít např. tanečního a pohybového ztvárnění výtvarného díla, jež bude posléze veřejně prezentováno.

Mezioborová spolupráce *výtvarného oboru s literárně dramatickým oborem* se do velké míry podobá výše popsané spolupráci s oborem tanečním. Může tedy obsahovat práci s kostýmy, dekoracemi apod. Žáci výtvarného oboru se navíc mohou uplatnit též při líčení herců. Jejich kolegové z literárně dramatického oboru mohou naproti tomu improvizovat na

obrazy a jiné výrobky výtvarného oboru, připravit krátké etudy, nechat se inspirovat pro přípravu představení atd.

Spolupráce v *tanečním a literárně dramatickém oboru* může do značné míry těžit z poměrně velké příbuznosti těchto oborů. Zatímco v tanečním oboru k vyjádření akce, myšlenek a nápadů slouží pohyb, u literárně dramatického oboru se k pohybu navíc přidává mluvený i psaný text. I zde může spolupráce mezi těmito dvěma obory probíhat na několika úrovních. Za všechny uveďme alespoň následující v praxi běžně realizované varianty:

- LDO připravuje mluvené slovo k tanečním vystoupením, případně doplněné o hereckou či recitační práci;
- vzájemná výměna technik, zkušeností a dovedností v oblasti pohybu, výrazu, herecké práce apod.;
- práce na společném tématu (představení, pořad, pásmo aj.), kde TO vytváří tanečně pohybovou část a LDO veškerou hereckou práci včetně dramatického textu a dramaturgie a mluveného slova.

Výše uvedené možnosti dvouoborové spolupráce v rámci výuky na ZUŠ je možno dále kombinovat do větších celků tak, jak je uvedeno v tab. č. 1. Jak jsme již naznačili, je každá nová dimenze spolupráce možným přínosem ke zvýšení kvality a efektivity učebního procesu. Z tohoto pohledu je *tříoborová spolupráce* komplexnější variantou výše uváděných možností spolupráce, která může dokonce sloužit jako přechod k formě spolupráce, která se nám jeví jako ideální řešení mezioborové spolupráce, a z tohoto důvodu se jí věnujeme v samostatné kapitole č. 4.6.

To, jakým způsobem jsou tyto formy spolupráce realizovány v praxi, závisí do značné míry na kompetenci pedagogů, na prostorových možnostech školy a na příznivých podmínkách připravenosti jednotlivých žáků daných oborů.

4.6. Čtyřoborová spolupráce

Jak jsme již uvedli v kapitole 4.5., jeví se nám model spolupráce, do níž jsou zapojeny všechny obory, které mohou být na ZUŠ v ČR vyučovány⁵, jako optimální s ohledem na mezioborovou spolupráci na tomto typu škol. Z tohoto důvodu této komplexní spolupráci věnujeme zvláštní pozornost. I přestože taková spolupráce může být poměrně náročná, co se

⁵ Hudební obor + taneční obor + výtvarný obor + literárně dramatický obor.

týče její přípravy a organizace, její výsledky jsou podle našeho názoru tím nejlepším, co může škola nabídnout.

Z praktického hlediska může taková spolupráce odpovídat některému z následujících modelů:

- *koncert*, kde je vytvořena kompletní dramaturgie, v níž se realizují všechny obory školy od jednotlivých vstupů až po celkovou propagaci akce (viz příloha č. 10);
- *nastudované dílo*, kde jsou všechny obory zastoupeny rovnoměrně, dílo na kterém pracují většinou pod vedením literárně dramatického oboru všechny ostatní obory, které mají o spolupráci zájem, nebo jednotliví učitelé se svými žáky, pro něž je tato forma spolupráce atraktivní, zajímavá a přínosná;
- *vlastní tvorba školy* je nejnáročnější ve sjednocení stěžejních myšlenek a přípravě scénáře, který opět ve spolupráci dalších oborů má na starosti obor, který je k tomu učebními osnovami, plány, možnostmi a komplexním charakterem výuky určen. Jak již bylo řečeno v kapitole 4.4., je právě obor literárně dramatický oborem syntetizujícím. Tato tvorba se pak prolíná celoroční výukou, činnostmi i jednotlivými výstupy na veřejnosti většího či menšího významu.

5. MÁ MEZIOBOROVÁ SPOLUPRÁCE NA ZUŠ SMYSL?

S ohledem na roli mezioborové spolupráce na ZUŠ si je třeba položit několik otázek, jež se týkají jejího přínosu pro ty, kteří se na ní přímo či nepřímo podílejí nebo kteří se setkávají s jejími výsledky. V této kapitole se dané otázky pokusíme zodpovědět na základě dat, která jsme získali formou dotazníku (viz příloha 8). V této souvislosti je však nutno podotknout, že materiálová báze, ze které můžeme vycházet, je značně omezena. Jediným, na koho se z praktických důvodů bylo možné s otázkami týkajícími se přínosu mezioborové spolupráce obrátit, jsou ředitelé ZUŠ, do jejichž působnosti tato problematika spadá. Tato skutečnost značně omezuje skupinu respondentů tohoto průzkumu - jednalo se o 40 ředitelů ZUŠ v České republice, se kterými jsme v kontaktu⁶.

Odpovědi těchto respondentů je možno shrnout následujícím způsobem:

- *Jaký přínos má mezioborová spolupráce pro žáky ZUŠ?*

Každý žák přichází do školy s očekáváním, že se zde něco nového dozví, že se naučí hrát na hudební nástroj, zpívat, malovat, tančit, hrát divadlo atd. Vyučující jsou tu od toho, aby jeho představy buď naplnili, nebo je, pokud jsou nereálné, usměrnili. Žáci rozhodně vítají pestrost nabídky, která je možná právě díky úzké spolupráci oborů a je tedy lákavým protipólem některým zažitým stereotypům. Podle nich si žák do ZUŠ v podstatě přijde „odtrpět hodinu“ s tím, že za týden ho zase čeká to samé. Kvalitní a kreativní přístup k práci a zábavě, kterému se díky propojení různých aktivit žáci učí, je bude provázet dalším životem.

- *Jaký přínos má mezioborová spolupráce pro vyučující na ZUŠ, kteří se do ní zapojují?*

Učitelé si podle většiny respondentů našeho průzkumu mezioborovou spolupráci spojují s nárůstem pracovních aktivit, které budou muset vykonávat. V tomto ohledu se jistě nemýlí ti, kteří jsou zvyklí ke své práci přistupovat poněkud minimalistickým způsobem, tzn. vykonávají pouze to, co je od nich výslovně vyžadováno. Naštěstí jsou i tací, kteří mezioborovou spolupráci vítají s tím, že jim poskytuje prostor k realizaci různých projektů, k jejichž uskutečnění potřebují pomoc ostatních kolegů. Takové projekty už mnohdy na školách fungují a jsou příkladem toho, že mnozí učitelé své poslání vnímají též jako možnost

⁶ Z tohoto celkového počtu jich však pouze 23 zaslalo ve stanoveném termínu vyplněné dotazníky. Jedním z důvodů tohoto stavu může být velké časové vytížení těchto vedoucích pracovníků na počátku školního roku.

seberealizace a uskutečňují tímto způsobem své pedagogické a umělecké ambice. Do jisté míry to je též možné považovat za formu předcházení stereotypnímu způsobu práce.

- *Jaké výsledky přinese mezioborová spolupráce škole jako celku?*

Ředitelé škol, kteří se našeho průzkumu zúčastnili, se shodují na tom, že pro fungování každé školy je třeba vytvořit příjemnou atmosféru, která se bude odrážet mj. v zájmu veřejnosti, žáků a studentů o školu. Díky tomu může ZUŠ vychovávat kvalitní absolventy, kteří budou svými individuálními výkony či v rámci různých souborů šířit její dobré jméno. Většina respondentů našeho výzkumu považuje žáky, kteří se setkali s mezioborovou výukou, za flexibilnější a schopnější uplatnit se v praxi. Mnohdy se též na ZUŠ po čase vracejí jako vítaná výpomoc žákovských sborů a souborů, které vystupují při různých slavnostních příležitostech. Někteří pak dokonce působí jako učitelé či externí spolupracovníci.

- *Jaký přínos má mezioborová spolupráce pro veřejnost?*

Kulturně zaměřená veřejnost se s mezioborovou spoluprací v rámci ZUŠ neseťkává přímo během výukového procesu, ale o to více je schopná ocenit její konečné výsledky. Rodiče dětí, které navštěvují jeden z oborů ZUŠ, se tak mohou díky kvalitním komponovaným pořadům seznámit s prací ostatních oborů a případně zvážit možnosti zapojení svých dětí i do dalších aktivit školy.

Vánoční programy, programy pro seniory či např. účast na Mezinárodním dni hudby⁷ jsou dokladem toho, že dobře fungující ZUŠ se neorientuje pouze na své vlastní žáky, ale prezentuje se též široké veřejnosti a obohacuje tím kulturní dění ve svém působišti.

Z výše uvedeného souhrnu výsledků průzkumu vyplývá, že ředitelé ZUŠ, kteří se do něho zapojili, považují mezioborovou spolupráci za velmi důležitou a přínosnou pro dobré fungování svých škol. Otázkou však zůstává, zda je tento závěr možno zobecnit i na ostatní ZUŠ, jejichž ředitelé se tohoto průzkumu nezúčastnili⁸. Jedním z důvodů totiž může být i to,

⁷ Každoroční přehlídka kulturních aktivit, která se v různých městech koná 21. června.

⁸ Z celkového počtu 40 rozeslaných dotazníků jich 17 nebylo zasláno zpět.

že mezioborové spolupráci nejsou příliš nakloněni či že se touto problematikou zatím z různých důvodů nezabývali.

5.1. Tvorba mezioborové spolupráce

V předchozích kapitolách jsme se zabývali charakteristikou jednotlivých oborů (viz kap. 4.1. – 4.4.) a též teoretickými možnostmi jejich spolupráce (viz kap. 4.5., 4.6.). V této kapitole se zaměříme na praktickou stránku mezioborové spolupráce, která s sebou přináší mj. problematiku kompetencí jednotlivých (řídících, pedagogických a správních) pracovníků v rámci organizační struktury ZUŠ (viz příloha č. 3).

Dále se budeme též zabývat možnostmi, které má každá škola pro vytvoření spolupráce mezi předměty nebo obory. V žádném zákoně nebo vyhlášce totiž není (s výjimkou korepetic) taková spolupráce specifikována. Záleží tedy na každé škole, jak tuto příležitost využije k vlastnímu prosazení se na trhu, jak širokou nabídku vzdělávacích programů představí veřejnosti, jakou si vytvoří „image“ apod. V praxi se lze setkat s následujícími způsoby iniciace mezioborové spolupráce:

- *management školy vytvoří koncepci spolupráce a realizaci převede na pedagogický sbor;*
- *spolupráci iniciují jednotliví učitelé;*
- *koncepce mezioborové spolupráce je výsledkem společného úsilí managementu školy a učitelů;*
- *žáci a jejich rodiče motivují svými požadavky zaměstnance ZUŠ k mezioborové spolupráci;*
- *mezioborová spolupráce vzniká na základě jednorázové poptávky veřejnosti (koncert nebo představení zaměřené na určité téma);*
- *kombinace výše uváděných prvků.*

Konkrétními možnostmi mezioborové spolupráce jsme se zabývali v kapitolách č. 4.5. a 4.6. Obecně lze v této souvislosti konstatovat, že obdobně jako je tomu na základních školách, které díky svým již existujícím rámcovým vzdělávacím programům mohou aktivně ovlivňovat své zaměření⁹, i ZUŠ se budou po jejich dokončení moci profilovat v oblasti komplexní estetické výchovy. To je prostor, který jim v legislativě budou poskytovat rámcové

⁹ Např. na matematiku, cizí jazyky či různé druhy sportu.

vzdělávací programy. Každá škola bude tedy moci realizovat své představy o tom, jak se co možná nejlépe prezentovat na veřejnosti.

V následující kapitole se zaměříme na obecnou charakteristiku analýzy možností, kterou je před implementací mezioborové spolupráce nutno provést.

6. ANALÝZA MOŽNOSTÍ MANAGEMENTU ZUŠ PRO APLIKACI MEZIOBOROVÉ SPOLUPRÁCE

V kapitole 5.1. jsme uvedli několik způsobů, kterými je možné dospět k fungování mezioborové spolupráce na ZUŠ. V této souvislosti je třeba provést analýzu jednotlivých prvků (potenciální) mezioborové spolupráce tak, aby bylo možno identifikovat silné a slabé články celého systému konkrétních ZUŠ. Tyto je v obecné rovině možno popsat za pomoci následujících otázek:

- *Jaký potenciál skýtá management školy?*

V běžné ZUŠ je management školy tvořen jejím ředitelem, zástupcem ředitele a ekonomickým pracovníkem. Hlavní důraz je kromě jejich odpovídajícího vzdělání a kvalifikace kladen na soubor schopností a dovedností, které jsou nezbytné k výkonu dané funkce. Mezi tyto patří např. schopnost dobré argumentace, přesná formulace myšlenek a cílů, vstřícný přístup ke spolupracovníkům, aktivní zájem o chod školy, zkušenosti s řízením a plánováním atd.

- *Jaký potenciál skýtá pedagogický sbor ZUŠ?*

V této souvislosti je třeba hledat odpovědi na otázky týkající se rozložení věku učitelů a jejich aprobace pro předměty, které vyučují, vhodné je sledovat též poměrné zastoupení mužů a žen v učitelském sboru.

- *Jaký potenciál nabízejí prostory školy?*

Zde je třeba kriticky posoudit prostorové možnosti konkrétních ZUŠ, jejich vybavení nezbytnými pomůckami a rovněž účelné využití těchto stávajících kapacit.

- *Jaká je spolupráce se subjekty mimo školu (např. Dům kultury, Městský úřad, kulturní zařízení)?*

Tato spolupráce s externími subjekty je pro každou ZUŠ důležitá nejen s ohledem na zajišťování akcí, na které škola sama nemá prostorové, materiální či finanční prostředky, ale též kvůli integraci školních aktivit do kulturního dění v daném městě.

- *Jaký potenciál pro ZUŠ představují její žáci?*

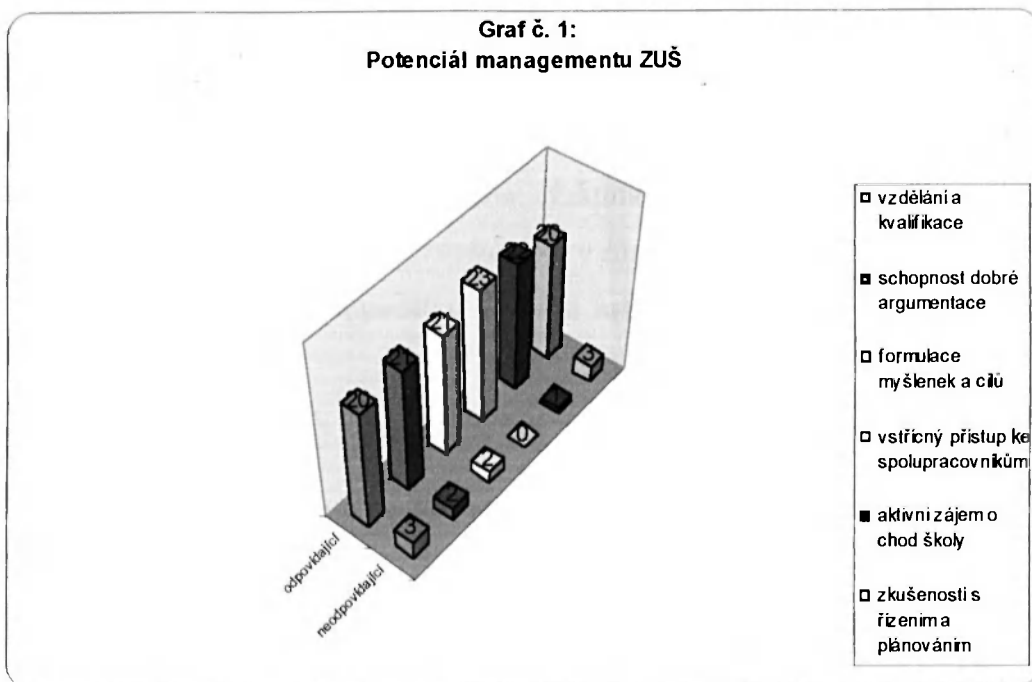
V této oblasti se mnohdy projevují rozdíly ve velikosti měst, ve kterých se ZUŠ nacházejí, neboť větší možnost výběru skýtá lepší šance na obsazení všech volných míst v jednotlivých oborech, které ZUŠ může nabízet. Toto měřítko nemá pouze kvantitativní, ale též kvalitativní rozměr.

6.1. Výsledky analýzy možností managementu ZUŠ

Za účelem vytvoření analýzy možností managementu ZUŠ v oblasti mezioborové spolupráce jsme sestavili dotazník (viz příloha č. 9), který jsme zaslali společně s dotazníkem týkajícím se přínosu mezioborové spolupráce (viz kapitola č. 5) na ZUŠ, s nimiž jsme v kontaktu. Na tento dotazník pozitivně reagoval stejný počet respondentů, jako tomu bylo v prvním případě. Materiálová báze obou průzkumů je tedy identická, a i když jsme si vědomi toho, že je do značné míry omezená, považujeme ji za dostatečně informativní.

Ze zaslanych reakcí respondentů jsme se pokusili vytvořit přehled o tom, jaká je na zkoumaných ZUŠ situace v oblasti potenciálu pro mezioborovou spolupráci, a to jak v lidských, tak i materiálních zdrojích. V této kapitole proto uvádíme obecné shrnutí získaných údajů formou modelové ZUŠ, která představuje průměr situace na zkoumaných školách. Tyto zobecněné závěry pak podpoří konkrétní údaje ZUŠ ve Žďáře nad Sázavou, které uvádíme v kapitole 6.2.

Potenciál managementu se zřetelem na mezioborovou spolupráci na průměrné zkoumané ZUŠ vyjadřuje graf č. 1 z něhož sice vyplývá, že situace není v žádném případě alarmující, přesto ji nelze považovat za ideální. I ve vedení modelové ZUŠ je totiž možno najít určité rezervy, a to především v oblasti *vzdělávání a kvalifikace*, ve *schopnosti dobré argumentace*, při *formulování myšlenek a cílů* a kvůli krátké době působení některých členů managementu ve funkci též v oblasti *zkušeností s řízením a plánováním*.

Na modelové zkoumané ZUŠ se na managementu podílí kromě ředitele též pracovníci ve funkcích zástupce ředitele a ekonoma.

Potenciál pedagogického sboru je ovlivněn nejen průměrným věkem jeho členů, který činí 45 let, ale i poměrným zastoupením mužů a žen v tomto sboru. Tento poměr se značně odlišuje např. od situace na základních školách, neboť na modelové ZUŠ pracuje v průměru 42 % mužů a 58 % žen. Vzdelání a kvalifikace členů pedagogického sboru je podle průměrných údajů platných pro zkoumané ZUŠ (viz tabulka č. 5) také poměrně uspokojivá. V této souvislosti je však nutno podotknout, že tyto údaje zahrnují členy sboru, kteří jsou aprobovaní buď po pedagogické, či umělecké stránce. Nejedná se tedy o aprobaaci úplnou, která by znamenala, že pedagogové jsou aprobovaní současně jak po pedagogické, tak po umělecké stránce. Procento takto plně aprobovaných je mnohem nižší než procento částečně aprobovaných.

Tabulka č. 5 – Potenciál pedagogického sboru na modelové ZUŠ

vzdělání a kvalifikace	__82__ % aprobovaný	__18__ % neaprobovaný
složení ped. sboru	__42__ % muži	__58__ % ženy
uveďte prosím věkový průměr pedagogické sboru:	__45__ let	

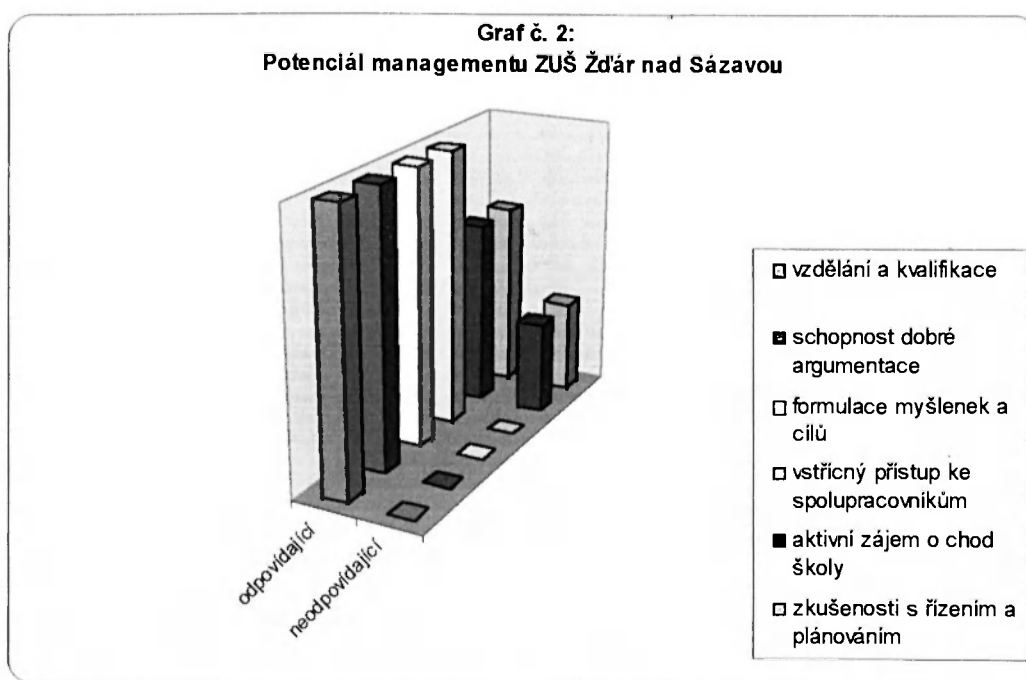
Též situaci v oblasti prostor a vybavení je u modelové ZUŠ možno popsat jako dobrou, či dokonce vynikající. Toto hodnocení platí též pro oblast spolupráce modelové ZUŠ s mimoškolními subjekty. Potenciál žáků je u zkoumaných škol velmi variabilní. Z výsledků

ankety vyplývá, že při větším počtu uchazečů o studium, kteří patří do spádové oblasti školy, lze očekávat vyšší počet talentovaných jedinců. Z tohoto důvodu jsou školy ve větších městech poměrně významně zvýhodněny oproti školám působícím mimo tato centra. Za modelovou školu můžeme v rámci našeho výzkumu považovat ZUŠ se spádovou oblastí přibližně 35 000 obyvatel, kterou navštěvuje v různých oborech přibližně 840 žáků. O studium na takové škole se na počátku školního roku uchází o 27 % více žáků, než je ZUŠ schopna přijmout.

6. 2. Potenciál Základní umělecké školy Žďár nad Sázavou

Pro srovnání s celkovými výsledky průzkumu, které jsme prezentovali v předchozí kapitole, nyní uvádíme výsledky analýzy možností managementu ZUŠ pro aplikaci mezioborové spolupráce (viz příloha č. 9) tak, jak jsme je zaznamenali na jedné konkrétní škole tohoto typu.

V oblasti potenciálu managementu ZUŠ Žďár nad Sázavou s ohledem na mezioborovou spolupráci je možné konstatovat, že situace je velmi příznivá - viz graf č. 2.

Management sestávající ze třech osob – ředitele, zástupce ředitele a ekonoma - zcela splňuje čtyři ze šesti kritérií a ve zbývajících dvou je splňuje ze dvou třetin. Z tohoto lze vyvodit závěr, že potenciál managementu této školy je dostačující.

Potenciál pedagogického sboru na této ZUŠ, jehož věkový průměr činí 48 let, je pozitivně ovlivněn faktem, že je v něm relativně vyrovnaný poměr mužů a žen. Také v oblasti vzdělání a kvalifikace členů pedagogického sboru považujeme stav za velmi uspokojivý. Konkrétní údaje jsou uvedeny v tabulce č. 6:

Tabulka č. 6 – Potenciál pedagogického sboru ZUŠ Žďár nad Sázavou

vzdělání a kvalifikace	__91__ % aprobovaný	__9__ % neaprobovaný
složení ped. sboru	__40__ % muži	__60__ % ženy
uvedte prosím věkový průměr pedagogické sboru:	__48__ let	

Potenciál prostor a vybavení této ZUŠ hodnotí prostřednictvím dotazníku její management jako dobrý až vynikající, což platí též o spolupráci se subjekty mimo školu. Potenciál žáků je odpovídající velikosti spádové oblasti této ZUŠ (přibližně 25 000 obyvatel) a velikosti vlastní školy (750 žáků), přičemž na počátku školního roku 2005-2006 bylo přijato 71 % přihlášených zájemců o studium.

7. ZÁVĚR

V této závěrečné práci jsme se zaměřili na problematiku mezioborové spolupráce na základních uměleckých školách v České republice. Za tímto účelem jsme se po prostudování dostupné odborné literatury zaměřili v teoretické části na historii a současnost českého uměleckého školství na základní úrovni a rovněž na charakteristiku všech oborů, které jsou na ZUŠ vyučovány. *Hudební, taneční, výtvarný a literárně dramatický obor* spolu v současné době koexistují, ale ne vždy se navzájem doplňují a obohacují. Proto je z našeho pohledu velmi důležité stimulovat rozvoj mezioborové spolupráce, kterou považujeme za určitou vyšší formu spolupráce mezipředmětové.

Vedle základních charakteristik jednotlivých oborů jsme se v teoretické části zaměřili též na popis možných způsobů spolupráce mezi obory ZUŠ, tzn. na všechny potenciální kombinace oborů. V této souvislosti se nám jako ideální jeví takové řešení, kdy nedochází pouze k dvouoborové (a v některých případech též tříoborové) spolupráci, která je v současné době již naštěstí poměrně běžná, ale když se na spolupráci komplexním způsobem podílí všechny čtyři obory. Vzniká tak totiž komplexní systém vazeb mezi jednotlivými účastníky výukového procesu, který může působit velmi motivačně jak na žáky, tak na pedagogy těchto škol.

Zvláštní pozornost jsme v našem pojednání věnovali hudebnímu oboru, neboť se v něm nabízí nejvíce možných kombinací spolupráce mezi jednotlivými předměty, což je dáno počtem vyučovaných předmětů. Výhodou hudebního oboru (v porovnání s oborem výtvarným, tanečním i literárně dramatickým) je, že v něm může spolupracovat každý předmět (nástroj) s každým. U nehudebních oborů je taková možnost spolupráce omezena – realizuje se pouze v rámci oboru mezi vyučujícími (pokud je jich více) nebo mezi ročníky.

Na základě provedené analýzy možností managementu ZUŠ pro aplikaci mezioborové spolupráce, jíž se aktivně zúčastnilo 23 ZUŠ ze 40 dotázaných, jsme dospěli ke zjištění, že i když jsou určité rezervy (např. v oblasti vzdělání a kvalifikace, schopnosti argumentace, formulace cílů a zkušeností s plánováním a řízením) můžeme situaci celkově hodnotit jako uspokojivou a vhodnou pro uplatňování široce koncipované mezioborové spolupráce.

Aby spolupráce byla efektivní a funkční, musí být plánována s dostatečným předstihem v časovém horizontu přibližně 3 – 5 let. Strategický plán by měl být rozpracován na plán tématický, který je plněn v průběhu školního roku prostřednictvím operativních úkolů. Z našeho pohledu takové dlouhodobé plánování na řadě ZUŠ stále ještě chybí či není

dostatečně důsledně uplatňováno. Řešení tohoto problému by mohly napomoci nově zaváděné rámcové vzdělávací programy, díky nimž se je možné naučit plánovat v dostatečném časovém horizontu a které též vyžadují kvalitní a efektivní spolupráci jak celého pedagogického sboru, tak ostatních pracovníků školy.

Škola by měla mít jasně vymezeny výchovně vzdělávací cíle a dobře plánovaný, vyvážený a řízený program, který zahrnuje potřeby jak učitelů, tak žáků. Na vysoké úrovni by měla být rovněž spolupráce s rodiči žáků. Náležitou pozornost je třeba věnovat připomínkám a námětům ze strany nejen žáků a jejich rodičů, ale i veřejnosti.

Management školy by též neměl přehlížet potřeby učitelů a též možnosti jejich profesionálního růstu. Učitelé by také měli mít příležitost aktivně se podílet na rozhodování ve škole směrem k vytvoření optimální spolupráce. Současně je však třeba klást důraz na jejich odpovídající vzdělání, další rozvoj a též přesné vymezení jejich kompetencí. Pedagogičtí pracovníci by měli být schopni zhodnotit své možnosti jak v rámci jednotlivých předmětů a oborů, tak pokud jde o mezioborovou spolupráci. Následně je důležité, aby byli ochotni (a schopni) spolupracovat s ostatními, aktivním způsobem přistupovali ke své práci a poskytovali zpětnou vazbu vedení školy.

Též pro členy managementu školy je důležité nadále pracovat na svém rozvoji. To může být prospěšné pro zlepšení komunikace s ostatními pracovníky a též pro včasné rozpoznání problémových otázek fungování školy. Vedení školy by mělo mít odpovídající vzdělání, jasně vymezené kompetence a konkrétní představu o rozvoji a působení školy. Dále by mělo vycházet z dlouhodobého finančního plánu vztahujícího se k provozu školy, výuce i případným jiným investicím a také znát finanční možnosti školy. Rovněž by mělo brát v úvahu možnosti jednotlivých oborů a jejich aktuální situaci.

K povinnostem vedení školy patří nejen zadávání úkolů, ale také kontrola jejich plnění. Kontrolu neberme v tomto případě jako sankční prostředek, ale především jako prevenci a zpětnou vazbu reálného fungování školy. Včasnou kontrolou je možné odhalit mnohé nedostatky, jejichž odstranění pak probíhá mnohem rychleji a efektivněji, než kdyby byla kontrola pouze formální či kdyby k ní dokonce nedocházelo vůbec. Toto je jedním ze základních předpokladů k fungování mezioborové spolupráce.

SEZNAM PRAMENŮ A POUŽITÉ LITERATURY

Duchalík, J. - Libra, J.: *Kronika žďárského amatérského hudebního života*. Žďár nad Sázavou 2002.

Holas, M.: Didaktika profesionální hudební výchovy. Praha 1999.

Materiály AZUŠ.

Organizační řád základní umělecké školy, RK – 04 – 2002 – 03, př. 5/136.

Slavíková, L.: *Řízení pedagogického procesu*. Praha 2002.

Stárek, J.: *ZUŠ je škola – nikoliv zájmové vzdělávání*. Talent, 1, 2005, s. 20-21.

Učební osnovy pro základní umělecké školy č.j. 15 987/89 ze dne 30. 6. 1989.

Vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy.

Vyhláška č. 71/2005 Sb., o základním uměleckém vzdělávání.

Vzdělávací program výtvarného oboru základní umělecké školy č.j. 15 865/2000-22 ze dne 26. 4. 2000.

Vzdělávací program tanečního oboru základní umělecké školy č.j. 15 865/2000-22 ze dne 31. 5. 2000.

Vzdělávací program literárně dramatického oboru základní umělecké školy č.j. 22 558/224-22 ze dne 30. 6. 2004.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1	- Kronika žďárského amatérského hudebního života
Příloha č. 2	- Zákon č. 561/2004Sb., o předškolním, základním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), §109
Příloha č. 3	- Organizační řád ZUŠ
Příloha č. 4	- Učební osnovy pro ZUŠ (hudební obor)
Příloha č. 5	- Vzdělávací program výtvarného oboru ZUŠ
Příloha č. 6	- Vzdělávací program tanečního oboru ZUŠ
Příloha č. 7	- Vzdělávací program literárně dramatického oboru ZUŠ
Příloha č. 8	- Dotazník pro ředitele ZUŠ (přínos mezioborové spolupráce)
Příloha č. 9	- Dotazník pro ředitele ZUŠ (analýza možností managementu ZUŠ pro aplikaci mezioborové spolupráce)
Příloha č. 10	- Program koncertu „Pocta Antonínu Dvořákovi“

Skupina hraje tradiční klasickou českou dechovku, užívá důsledně křídlovky, vědomě se vyhýbá skladbám tzv. moravského stylu, uvádí též orchestrální skladby. Kapela hraje v tomto obsazení:

klarinet Es	Aleš Bartoš	baryton	Pavel Schmidt
klarinet Es	Petr Fabík	bas B	Jan Schmidt
1. křídlovka	Zdeněk Wasserbauer	bicí	Oldřich Pátek
2. křídlovka	František Procházka	zpěv	Antonín Hrad
tenor	František Dvořák		Hana Stěchová

6. Hudební škola

Před vznikem hudební školy získávali žďárští občané hudební vzdělání u soukromých učitelů. Byli to jednak ředitelé kůru, k jejichž povolání vyučování hudbě neodmyslitelně patřilo (St. Svoboda, Ant. Horák). Na nástroje, zejména dechové, vyučovali hudebníci, kteří prošli rakouskými vojenskými kapelami (1) a také někteří učitelé učili děti i dospělé hře na hudební nástroj (Frant. Vápeník, Vladimír Rohlík, Vlastimil Charvát, Ant.[?] Libra).

Podnětů ke vzniku hudební školy v našem městě bylo několik. Byl to jednak vznik Horácké hudby v roce 1924, kdy bylo nutno systematicky vychovávat hudební dorost. Ve dvacátých letech též vyvrcholila kariéra žďárského rodáka, houslového virtuosa a skladatele Františka Drdly, který dosáhl světového věhlasu a na něhož byli žďárští občané hrdí. Také další žďárští rodáci, Jindřich Ferencz, profesor hudby na učitelském ústavě v Kladně, a inspektor hudebních škol Antonín Hromádka, šířili dobrou pověst Města Žďáru v mladé republice. Ve městě žila i tradice pěvecká - Svatopluk. Mezi občany vznikalo přesvědčení, že si Žďár zaslouží vlastní hudební školu.

O založení hudební školy se nejvíc zasloužili místní učitelé, ale především již zmíněný inspektor hudebních škol Hromádka. Ten z titulu své funkce zajistil především instituci, která by nad školou převzala záštitu a již se stal Okresní osvětový sbor.

1. srpna 1927 došlo k první schůzi přípravného výboru, jehož členy byli: za Okresní osvětový sbor jeho předseda Dr. Nedělka, jednatel Julius Štarha a člen Fr. Láznička. V přípravném výboru byli dále zastoupeni učitelé: Frant. Hutař, J. Toman, J. Fischer, Fr. Mokřý, Frant. Vápeník, Jos Pavelka. Ke spolupráci získali i starostu obce Jos. Kružíka, který byl první schůzce též přítomen. Schůzi předsedal insp. Hromádka.

Je nutno říci, že přípravný výbor postupoval s neobvyklou energií. Již za týden - 7. srpna 1927 byl pro žďárskou veřejnost uspořádán hudební večer za účasti 258 občanů. Zapisovatel těchto událostí, obětavý pan důchodní Göttler, o tomto večeru píše: „Program vyplnila Horácká hudba, pěvecké kvarteto a insp. Hromádka přednáškou, na níž význam pěstění citu, šlechtění duše, srdce a výchovný program hudebních škol vůbec velmi výstižně vystihl a pro Město Žďár zvláště zdůraznil. Pojednal o povinnosti Města Žďáru podporovati hudební vzdělání občanů zdejších, nejen hudbou na nástroje a zpěvem, ale i na stupních divadla. Přednáškou velmi vyzvednut byl význam hudebních škol a probuzen zájem o hudební školu ve Městě Žďáře.“

Přípravný výbor se v propagaci neomezil jen na samotné město Žďár, ale rozeslal náborové letáky též do okolních obcí.

Jako ředitel školy byl získán regenschori Stanislav Svoboda, který se uvolil do roka složit státní zkoušku z hudby. Byli vybráni i vedlejší učitelé: Frant. Hutař - dětský sborový zpěv a elementární teorie, Jan Fischer - violoncello, Frant. Vápeník - dechové nástroje, Jan Houf - buben, Karel Ferenc - kontrabas, Vlad. Rohlík - klavír, Alois Göttler - housle.

Přípravný výbor získal i místnosti pro vyučování: učebny č. 14, 15, 16 v 1. poschodí místní školy. Dechové nástroje se měly vyučovat ve spolkové místnosti Horácké hudby v hostinci „U Ubrů“ (2). Klavír prozatím zapůjčí pan Svoboda. Zemské politické správě byla adresována žádost o oficiální povolení zřízení hudební školy.

Zvlášť je třeba ocenit skutečnost, že žďárský přípravný výbor se neomezil jen na vyučování hudbě, ale při škole měl být zřízen i kurz dramatické výchovy. V něm se měli vzdělávat především členové místního divadelního spolku Sázavan - Havlíček. To vše se dalo 30 let před oficiálním zřízením dramatických oddělení lidových škol umění v roce 1960! Jak velkoryse bylo vyučování v tzv. dramatické škole pojato, dokládá dobový návrh vyučování:

nauka správné češtiny a slovesnost	uč. Hutař
všeobecné dějiny	uč. J. Štěrba
česká a světová literatura dramatická, stručný návod výslovnosti	
hlavních světových jazyků	uč. Fr. Mokrý
deklamace, mimika, studium snazších rolí	uč. Toman
tělocvik, rytmika, tanec	p. Klusáček

Vyučování na hudební škole skutečně započalo 1. září 1927 - měsíc po první schůzce přípravného výboru. Oficiální povolení hudební školy vyřídila Zemská politická správa v Brně svým výnosem č. 16217/VII až 22. května 1928. To se ve Žďáře již skoro celý rok na hudební škole vyučovalo.

Škola měla v čele volené kuratorium pod správou městské rady, které se zabývalo organizačními otázkami. V čele prvního kuratoria stáli: předseda - Dr. Nedělka, místopředseda - uč. Fr. Mokřý, jednatel: A. Seidlová, pokladník: J. Kašík. Členy kuratoria byli dále ředitel hudební školy St. Svoboda a p. Stratil.

Bylo třeba vypracovat žákovský řád, aby nevznikalo nedorozumění s placením, je-li žák nemocen. Podle zpracovaného organizačního statutu školy měly být čtyřikrát ročně pořádány žákovské produkce, každý měsíc večírky a besedy s rodiči žáků. Tím měl být povzbuzen zájem rodičů o školu, aby raději posílali své děti do hudební školy než k soukromému učiteli. V neposlední řadě bylo také třeba prokázat nějakou činnost vzhledem k požadovaným státním subvencím.

Počet žáků v prvním roce výuky: klavír - 4 žáci, housle - 32 žáků, zpěv 14 mužů a 30 žen. Poplatky: zápisné 6 K, za výuku klavíru a houslí má být od všech žáků zapláceno měsíčně 1222 K, což byl plat ředitele školy. Dětský zpěv - měsíčně 4 K, zápisné 1 K. K vyučování na dechové nástroje se přihlásilo přes 20 žáků, vyučování začalo 12. ledna 1928. Žáci, kteří se uvolili pokračovat v Horácké hudbě, byli vyučováni zdarma. Vyučování dechových nástrojů obstarával p. učitel Vápeník.

Po roce existence hudební školy odchází její ředitel Stan. Svoboda ze Žďáru a na jeho místo nastupuje na doporučení insp. Hromádky Jaroslav Černý (opis pracovní smlouvy je uveden v příloze). Počet žáků hudební školy se zvýšil. Bylo nutno zajistit další místnosti. K tomu účelu byla pronajata místnost městské knihovny. Škola neměla vlastní klavír. V prvním roce výuky jej zapůjčil ředitel Svoboda, o rok později byl zajištěn pronájem pianina od firmy J. Lidl v Brně za měsíční poplatek 90 Kč. Vlastní klavír se škole podařilo koupit až v roce 1930. Bylo to pianino zn. Akord od firmy Symfonia v Jihlavě za 6900 Kč. Protože škola neměla dostatek vlastních prostředků, zapůjčil p. uč. Toman škole 3500 Kč. Žáci si mohli na pianinu přehrávat. Za hodinu cvičení týdně platili 2,50 Kč, za 2 hodiny 5 Kč.

K 1. 9. 1929 dostala škola úřední název tohoto znění: „Úředně oprávněná hudební škola Okresního osvětového sboru ve Městě Žďáře“. Tento název byl napsán na návěstní tabuli školy a trval do začátku 40. let, kdy se název školy změnil na „Městskou hudební školu“.

V roce 1929 chodí do hudební školy 33 houslistů, 9 klavíristů a 2 zpěváci. V roce 1930 se konal v Praze koncert žáků soukromých hudebních škol, na který žďárská škola vyslala dva žáky - Benedikta Čejku a Josefa Musila. V tu dobu bylo ve škole přihlášeno 16 žáků klavíristů, 34 houslistů, 1 žák se učil na křídlovku a 1 na flétnu. Pro zvýšený počet žáků bylo třeba zajistit další síly. Na požádání posílá insp. Hromádka novou vyučující - sl. Kasalickou, absolventku pražské konzervatoře, obor zpěv a klavír. Ta se však nezdrží dlouho, za rok odchází a na její místo přichází učitel klavíru Martin Charvát, který předtím působil v Moravských Budějovicích.

Po odchodu ředitele Černého nastupuje na hudební školu Ludvík Vaníček, učitel klavíru a houslí, a Martin Charvát se stává ředitelem školy. V roce 1937 odchází Martin Charvát do Havlíčkova (tehdy Německého) Brodu a Ludvík Vaníček přechází na ředitelské místo.

Na hudební škole pracuje sám až do roku 1944, kdy se do vyučování zapojil Antonín Horák, který dosud vyučoval soukromě a do hudební školy přešel i se svými žáky. V té době se vyučovalo v Binkově domě na náměstí (3), kde byl dříve umístěn městský sirotčinec. Oba učitelé vyučovali v úvazku 30 hodin týdně hře na všechny nástroje - housle, klavír, harmonika, dechové nástroje.

V roce 1947 přichází další stěhování. Hudební škola je přemístěna z Binkova domu na Tvrz.(4) Zde byl do této doby starobinec. V budově byly provedeny nejnnutnější úpravy, aby se zde od 1. 9. 1947 mohlo vyučovat. V roce 1948 nastupuje na školu nevidomý František Březina, rodák z nedalekých Hamrů, jako učitel klavíru a harmoniky. V této době vzniká v Bohdalově pobočka žďárské hudební školy a Fr. Březina je pověřen dva dny v týdnu na této škole vyučovat.

V roce 1949 se škola opět stěhuje, tentokrát do samostatné budovy v Žižkově ulici č.p. 300, která dříve sloužila jako městský infekční pavilon(5). Mezitím proběhla školská reforma. Byly zrušeny soukromé školy a zavedena tzv. jednotná škola, do níž byly zařazeny i hudební školy pod názvem „základní hudební škola“. Péči o školu převzal stál, škola spadá pod odbor kultury Okresního národního výboru. Vyučovací úvazky učitelů činí v této době 27 hodin týdně.

V roce 1949 přichází na školu Emilie Drdlová, učitelka klavíru, která však po roce přechází na pobočku do Nového Města. Na školu nastupuje nová učitelka klavíru Blažena Trnková, provdaná Hralová, známá doprovazečka hudebních čísel, později klavíristka Žďaráčků. Působila zde ještě, až do svého odchodu do důchodu v roce 1955, další učitelka klavíru Magdalena Dúreová.

Po předčasné smrti ředitele Ludvíka Vaníčka přebírá na čas vedení školy Antonín Horák. 15. května 1951 je ustanoven ředitelem školy Vlastimil Raab, dosavadní ředitel hudební školy v Telči. V letech 1952 - 54 jsou ve školní budově provedeny některé nutné stavební úpravy a adaptace, např. zavedení elektrického vedení do zdí, zvuková izolace místností, nátěry a opravy oken, dveří, opravy podlah, nová osvětlovací tělesa, nový nábytek apod.

Na škole se vystřídaly učitelky klavíru Irena Kubálková a Čáslava Pultarová. V roce 1957 přichází na školu Libuše Chlupáčková, provd. Rosecká, která během svého působení vychovala řadu dobrých pěvkyní. 1. 9. 1959 je ustanoven učitelem absolvent varhanické školy a pedagogického oddělení hudební školy Jaroslava Kvapila v Brně Josef Večeřa, pozdější dlouholetý sbormistr Svatopluku. Josef Večeřa zřídil zanedlouho po svém nástupu na školu akordeonový soubor, který existoval ještě v roce 1972.

1. 9. 1960 vstupuje v platnost nová reforma školství. Hudební školy jsou změněny na Lidové školy umění, obecně přezdívané „lidušky“, které mají mít tzv. víceoborovost. Vedle hudebních oddělení by měla postupně vznikat ještě oddělení výtvarná, taneční a literárně dramatická. Pro Žďár je v té době zřízení více oborů problémem hlavně pro nedostatek místa.

Ve školním roce 1962/63 vyučuje na škole 6 vyučujících. Tento stav je naprosto nevyhovující. Žďár zatím vzrostl, počet obyvatel se převyšuje 10 tisíc. Požadavky na vyučování v hudební škole přesahují možnosti její kapacity a personálního obsazení. Aby bylo možno vyhovět žádostem o výuku na hudební nástroj, učitelé hudební školy pod hlavičkou osvětové besedy vyučují nad rámec úvazku 27 hodin týdně. Tento stav zavadá později v 70. letech příčinu k soudnímu stíhání vyučujících pro krácení daní.

Od 1. 9. 1963 byl nově zaveden výtvarný obor, jehož vyučující se stala Růžena Magniová. Protože nebyla v budově LŠU vhodná učebna, propůjčil ZK ROH Žďasu jednu místnost ve své budově (sokolovně). Třída se brzy ukázala jako nevyhovující a výuka byla přemístěna do 3. základní školy. Po náročném jednání s MěNV byl v roce 1965 přidělen náhradní byt školnici. Tím se uvolnily dvě místnosti v budově LŠU, kam bylo možno výtvarné oddělení od 15. 9. 1965 umístit.

Od 1. 9. 1964 byla na naléhání tamních činitelů zřízena pobočka LŠU ve Sněžném, kam nastoupil Rostislav Drdla, houslista, absolvent brněnské konzervatoře, který v té době ve Sněžném bydlel.

V roce 1965 byl schválen projekt na přestavbu budovy LŠU, který byl původně plánován v akci Z (6). Výše rozpočtu 140 tisíc Kč. Práce byly zahájeny v roce 1967 a skončeny v roce 1969 za nepředstavitelných komplikací, spojených především s pracovní morálkou zaměstnanců Okresního stavebního podniku, s přísunem materiálu apod. Učitelé v té době pracovali v provizorních podmínkách. Při přestavbě byly provedeny následující úpravy: maličká klavírní třída v přízemí byla zvětšena o sousední šatnu. Z bytu domovníka byla jedna místnost upravena jako schodiště do poschodí, kde vznikly čtyři místnosti pro výtvarné oddělení. Byla vyměněna okna, dveře, zlepšil se celkový vnější vzhled budovy.

Ve školním roce 1972 - 73 pracuje na škole 7 učitelů hudebního oboru. Školu navštěvuje 245 žáků v hudebním oboru a 93 žáků v oboru výtvarném. O rok později přicházejí na školu manželé Drdlovi a Václav Kučera. Tím se počet vyučujících v hudebním oboru zvyšuje na 10. Stále jasněji se ukazuje, že dosavadní budova kapacitně nepostačuje. Noví učitelé jsou nuceni vyučovat na 2. a 3. základní škole. Pro malou kapacitu nebylo možno zřídit požadované taneční a literárně dramatické oddělení. Hledaly se prostředky a možnosti výstavby nové školní budovy, aby konečně žďárská hudební škola získala po padesáti letech od svého založení důstojné umístění.

Příprava na stavbu započala v roce 1975. Učitelé a ředitel školy vypracovali nejprve požadavek na zřízení jednotlivých učeben a vybavení školy. Ředitel školy se společně se zástupci odboru školství a pracovníky Okresního stavebního podniku zúčastnili jednání o projektových záměrech na ministerstvu školství.

Pro stavbu nové budovy bylo vybráno vhodné místo, prakticky v centru města - v klidové části vedle budovy sokolovny. Na tomto místě stála původně provozovna kamnářského mistra Čepla, tzv. „Čeplovna“, stavení notně zchátralé, v němž byl též přechodně v padesátých letech umístěn Okresní osvětový dům a OKS..

Finanční prostředky na stavbu nové budovy poskytlo ministerstvo školství, investorem byl MěNV ve Žďáře n. Sázavou. ONV přispěl částkou 2 miliony Kč na vnitřní vybavení školy. Celkový náklad na výstavbu bez zařízení činil 5 milionů Kč. Stavební práce započaly na podzim 1976. Stavbu prováděl Okresní stavební podnik, práce trvaly 18 měsíců (7). Počátkem února 1978 bylo za pomoci učitelů a rodičů přestěhováno zařízení školy, učitelky šily záclony a závěsy, žáci, rodiče i učitelé uklízeli. Nově vzniklé škole byl nápomocen tehdejší vedoucí finančního odboru MěNV Rudolf Zwiabler, který obstarával mimořádné finanční prostředky na vybavení.

Slavnostní otevření nové budovy školy proběhlo 28. 2. 1978 a den nato bylo zahájeno vyučování.

Nová budova měla po první etapě výstavby 15 učeben pro individuální výuku, 4 velké třídy pro vyučování hromadných předmětů, vedlejší místnosti.

Ve vstupní hale nové školní budovy byla umístěna bysta Františka Drdly. Původně byla tato bysta na jeho rodném domě č. 135 v Horní ulici, odkud byla v roce 1977 odstraněna.

Po otevření školní budovy bylo bez přerušení pokračováno ve výstavbě druhé části, a to učebnami pro obor dramatický a taneční, se sálem pro veřejná vystoupení žáků, s tanečním sálem, bytem pro ředitele a svobodárnou pro učitele. Přístavba byla dána do užívání 1. 9. 1979. Na svou dobu to byla jedna z nejmodernějších škol v republice. Nedostatky, hlavně stavebního rázu, se začaly objevovat postupně. Plánovaná kapacita školy je 650 žáků.

Na škole v této době působilo 12 učitelů:

housle	V. Raab, R. Drdla, J. Horák
klavír	V. Kučera, Bl. Hralová
klarinet	K. Matýšek
sólový zpěv a klavír	Lib. Rosecká, E. Večeřová
sborový zpěv, klavír	Jos. Večeřa
akordeon, klavír	H. Faltová
kytara	Jar. Sotolář
výtvarný obor	R. Magniová

Ve školním roce 1976 - 77 byl nově nastoupivším učitelem klarinetu Karlem Matýskem založen žakovský dechový soubor, který se později změnil na žakovský taneční orchestr.

K 1. 9. 1979 byl otevřen taneční obor, vyučující byla Hana Plottová.

V roce 1980 byl založen dětský pěvecký sbor Cvrčci. Vedla jej učitelka Libuše Rosecká, klavírní doprovod obstarávala Hana Drdlová. V tomto roce navštívil školu tehdy populární houslista Václav Hudeček.

O rok později byla práce výtvarného oddělení školy popularizována v časopise „Vita - Czechoslovachia“, který tehdy propagoval naši zem v Itálii. Článek byl zaměřen na výuku batiky a dokumentován fotografiemi pracujících žáků (8).

1. 9. 1982 bylo zahájeno vyučování v nově zřízeném literárně dramatickém oddělení. Vyučující byla ustanovena Jana Křenková, která pracovala nejdříve externě a po roce byla přijata na plný úvazek.

V témže roce 5 žáků školy společně s učitelem Matýskem a Sotolářem zakládá beatový soubor, který však neměl dlouhého trvání.

V roce 1984 odchází do důchodu dosavadní ředitel školy Vlast. Raab. Novou ředitelkou byla jmenována učitelka školy Hana Faltová. Poprvé v historii školy byla na škole ustanovena funkce zástupce ředitele, kterou vykonávala Dagmar Freyová, později provdaná Kytnerová. Na škole v té době působilo 14 učitelů hudebního oboru (z toho 2 externisté) a 4 učitelé oborů ostatních. Žakovské poplatky (školné) činily: hudební obor 40 Kčs měsíčně, taneční obor asi 20 Kč, výtvarný obor 25 Kčs, literárně dramatický obor 15 Kčs. Byl zaveden systém veřejných vystoupení žáků, prohloubila se mezioborová spolupráce, uskutečnily se koncerty vyučujících, v průběhu několika let nastoupilo na školu nově 13 mladých učitelů.

Ve školním roce 1985 - 86 navštěvuje školu celkem 554 žáků (258 v hudebním oboru, v literárně dramatickém 101, ve výtvarném 106 a v tanečním 86). Na škole pracuje 14 učitelů, z toho 11 v hudebním oboru.

V roce 1986 přichází na školu Ladislav Čížek, důchodce, jako učitel dechových nástrojů za nově nastoupivší učitele dechových nástrojů Leoše Drahotského a Vratislava Jindru, kteří byli povoláni k výkonu vojenské základní služby. Ladislav Čížek přivádí do hudební školy Dechovou hudbu mladých, která předtím působila pod jeho vedením při Domu kultury.

Nově nastoupil Jiří Volák a byli přijati tři externí učitelé. Počet učitelů hudebního oddělení stoupl na 19. Škola pořádá též koncerty učitelů pro veřejnost.

V roce 1988 je škola pověřena uspořádat celostátní soutěž tanečních oborů lidových škol umění z celé republiky. Pořadatelství se zhostila s úspěchem.

15. 11. 1988 byla z iniciativy učitele Rostislava Drdly ve škole otevřena pamětní síň žďárského rodáka, houslového virtuosa a skladatele Františka Drdly. Podařilo se překonat mnohaletou antipatii režimu k tomuto v podstatě nejslavnějšímu žďárskému rodákovi, kterého obviňovali ze všech možných hříchů, především z odnárodnění. Otevření pamětní síně ke 120. výročí jeho narození se zúčastnili čelní představitelé města i okresu. Později nabývá škola dekretem ministerstva školství čestný název „Lidová škola umění Františka Drdly“(9).

V roce 1990 na škole pracuje 18 učitelů hudebního oboru, z toho 5 důchodců. Škola pořádá veřejný koncert učitelů a vyspělých žáků.

Od 1. 9. 1990 vstupuje v platnost nový školský zákon. Dosavadní lidové školy umění zůstávají součástí výchovně vzdělávacího systému pod názvem „základní umělecká škola“. Vedle státních škol mohou vznikat se státní podporou i školy soukromé.

Ve Žďáře n. Sázavou vzniká soukromá hudební škola „Andante“, kterou založil František Potůček, absolvent konzervatoře oboru trubka, bývalý učitel ZUŠ. Škola je umístěna ve dvou místnostech mateřské školy na sídlišti Žďár 4. Kromě vyučovací činnosti provozuje Fr. Potůček obchod s hudebninami a hudebními nástroji, který do té doby v našem městě neexistoval.

Vedle soukromé školy „Andante“ vzniká i soukromá škola Karla Veselého „Veselka.“ Soukromému vyučování se dočasně věnují i někteří další hudebníci (např. Oldřich Růžička, Jaroslav Šimek aj.). Též Okresní dům dětí pořádá kurzy výuky na hudební nástroje.

Přes tuto konkurenci zájem žáků o výuku na „tradiční“ hudební škole trvá, počet žáků se zvyšuje přesto, že se zároveň zvyšuje školné.

V roce 1991 ředitelka školy Hana Faltová odchází na vlastní žádost z funkce. Ředitelem školy je až do vypsaní konkurzu jmenován učitel Rostislav Drdla, zástupcem Vratislav Jindra. Učitelský sbor se v té době rozděluje na dva protichůdné tábory. Rozpory řeší okresní Školní úřad, ministerská inspekce, jsou přetřásány v tisku.

V roce 1992 přechází od dosavadního zřizovatele, kterým byl Dům kultury, pod základní uměleckou školu dětský pěvecký sbor Žďáráček se svým sbormistrem Jiřím Librou.

V roce 1993 je rozšířeno výtvarné oddělení.

V témže roce vzniká žákovský orchestr, který pracuje pod vedením J. Libry tři roky. Po odchodu vyspělých žáků - houslistů, za něž nebyla náhrada, končí svoji činnost.

1. 9. 1993 je na základě konkurzu jmenován ředitelem školy Vratislav Jindra, zástupcem se stává Leoš Drahotský. Spory v učitelském sboru utichají. Rozšiřuje se taneční oddělení.

V roce 1994 zakládá Leoš Drahotský flétnový soubor. V témže roce vzniká při škole z bývalých členek Žďáráčku a dalších dospělých zpěváků pod vedením Jiřího Libry komorní sbor Musica Sarensis. Ve školní budově zkouší Svatopluk, lidová muzika souboru Studánka,

Venkovská kapela, dětské pěvecké sbory: 2 oddělení přípravného sboru Cvrčci, Žďáráček. Škola se stává kulturním centrem města.

Roky 1995 - 2000 jsou poznamenány opravami. Na školní budově se začínají projevovat stavební nedostatky. V první řadě jsou to nekvalitní betonové podklady pod podlahami z PVC, které je nutno vyměnit na nejvíce exponovaných místech chodeb. Nekvalitně je provedeno i pokrytí střechy. Do školy zatéká a prakticky každým rokem je nutno střešní krytinu opravovat. Byla vyměněna osvětlovací tělesa, zavedena automatická regulace ústředního vytápění a instalováno zabezpečovací zařízení. Přesto dochází v roce 1998 k vloupání do školní budovy. Dvakrát bylo nutno nechat opravit opěrnou zeď před školní budovou. Nepostačují finanční prostředky k nákupu nových nástrojů. Přesto bylo v 90. letech zakoupeno nové reprodukční zařízení pro taneční oddělení a hudební nauky, pořízeno nové pianino, několik key boardů, na něž se přesouvá zájem žáků. Škola má k dispozici dva počítače, od roku 1997 starší kopírovací zařízení ze Školského úřadu. V roce 1998 byl z prostředků rodičovského sdružení pořízen kopírovací přístroj nový. Škola vlastní již z dřívější doby 24 klavírů, z Domu kultury byl převeden fond dechových nástrojů a notový archiv symfonického orchestru a dechové hudby.

Podstatně se mění zájem rodičů o výuku hudebních nástrojů. Zatímco v prvních letech po založení školy byl největší zájem o výuku houslí, v devadesátých letech zájem o smyčcové nástroje opadá. Ubývá i žáků na klasické dechové nástroje. Důvodem jsou zřejmě vysoké ceny hudebních nástrojů, které jdou do desítek tisíců a v mnoha případech přesahují finanční možnosti rodičů. Zájem dětí i rodičů se přesouvá na výuku hry na zobcovou flétnu, zřejmě pro její nízkou pořizovací hodnotu. Oblibu si získávají key boardy, děti brzy za pomoci techniky dosahují přijatelných výsledků, zatímco výuka na klasické nástroje trvá nepoměrně déle a je obtížnější. Projevuje se i zvýšený zájem žáků o výuku kytarové hry.

V roce 2000 přechází škola na tzv. právní subjektivitu. Je to nový jev, v českém školství dosud málo známý. Základní umělecké školy zřizují Školské úřady. Na základě konkurzu je jmenován ředitel, který má práva vedoucího samostatné organizace. Hospodaří s financemi školy, přijímá a propouští zaměstnance, sestavuje rozpočet, sleduje hospodaření. Základní umělecké školy si na provoz školy musí opatřit prostředky ze školného, ze školného platí též 40% odvodů do fondů nemocenského a sociálního pojištění. Stát hradí plně mzdy učitelů a provozního personálu a 60% odvodů. Budova školy je majetkem města, škola platí nájem 200 000 Kč ročně. Městský úřad však financuje veškeré opravy budovy.

Za této situace se školné žáků každoročně zvyšuje. V roce 2000 činí školné u žáků hudebního oboru 230 Kč měsíčně, tanečního oboru 180 Kč, výtvarného oboru 200 Kč, literárně dramatického oboru 170 Kč.

Ve školním roce 2000 - 01 má škola 750 žáků, z toho 409 žáků v hudebním oddělení, 165 ve výtvarném, 127 v tanečním a 49 žáků v literárně dramatickém. Výuka podle

nástrojů: housle 10, klavír 175, kytara 57, zobcová flétna 63, key board 26, klarinet 10, trubka 5, lesní roh 2, flétna 3, bicí 3, akordeon 36, ostatní 19.

Na škole pracuje 22 učitelů hudebního oddělení, z toho 6 důchodců, 2 učitelé výtvarného oddělení, 2 tanečního oddělení a 1 vyučující literárně dramatického oddělení.

Základní umělecká škola - učitelé

Hudební obor:

Příjmení a jméno	datum nar.	nástroj	doba působení
Bauerová (Kubesová) Dana	1959 -	kytara	1983 -
Březina František	1911 - 1985	klavír, akordeon	1948 -
Cveková (Krbková) Simona	1964	housle, klavír	1994 -
Černý Jaroslav	1897 - 1965	housle, klavír, ředitel	1929 - 1931
Čížek Ladislav	1920 - 1998	dechové nástroje	1986 - 1998
Drahotský Leoš	1966 -	klarinet, flétna	1986 -
Drdla Rostislav	1936 -	housle, klavír, harm., ředitel	1964 - 1991 - 1993
Drdlová Emilie	- 1957	klavír	1949 - 1950
Drdlová Hana	1939 -	klavír	1973 -
Dvořák František	1960 -	klavír, violoncello, korepetice	1990 -
Dvořák Josef	1967	klavír, sólový zpěv	1990 -
Düreeová Magdalena		klavír	1949 - 1955
Faltová Hana	1957	akordeon, ředitelka	1979 - 1984 - 1991
Fischer Jan	1888 - 1969	violoncello	1927
Foralová Dana	1962	hud. nauka, klavír, keyboard, sborový zpěv	1988 -
Götler Alois	1890 - 1975	housle	1927 -
Horák Antonín	1900 - 1986	klavír	1944 - 1964

Horák Jan	1936	housle, kytara	1972 - 1984
Hralová (Trnková) Blažena	1920 -	klavír, korepetice	1950 - 1993
Hutař František	1890 - 1942	sborový zpěv, teorie	1927 -
Charvát Martin		housle, klavír, ředitel	1931 - 1937
Chlubnová Vlasta	1929	klavír, housle	1983 -
Jindra Vratislav	1965 -	žestě, klavír, keyboard, korep., ředitel	1986 - 1993 1993 -
Kasalická		klavír	1930 - 1931
Kempfová Monika	1972 -	klavír, korepetice	1995 - 1998
Kozel Milan	1960 -	kytara	1995 -
Křivánková Stanislava	1954	klavír, keyboard	1993 -
Kubálková Irena		klavír	1955 - 1957
Kučera Václav	1925 - 2000	akordeon, klavír	1972 - 1990
Kučera Vlastimil	1936 - 1987	hudební nauka	1983 - 1987
Kytnerová (Freyová) Dagmar	1956 -	klavír, korepetice, zastupující ředitelka	1984 - 1993
Libra Jiří	1935	hudební nauka, sborový zpěv	1992 -
Malý Jan	1958 - 1975	hudební nauka, kytara, trubka	1972 - 1975
Mašek Tomáš		housle	1974 - 1980
Matýšek Karel	1943 -	klarinet, saxofon	1976 - 1984
Němcová (Štachová) Martina	1968 -	akordeon, klavír	1989 -
Piňosová Nonna	1966	klavír, flétna, korepetice	1989 -
Popelková Marie	1938	klavír	1982 - 1983
Potůček František	1953 -	žestě, klavír	1987 - 1995
Procházková Petra	1973	klavír, sólový a sborový zpěv,	1998 -
Pultarová Časlava		klavír, korepetice	1957 - 1958
Raab Vlastimil	1924 -	housle, akordeon, ředitel	1950 - 1984
Rohlík Vladimír	1881 - 1960	klavír	1927 -
Rosecká (Chlupáčková) Libuše	1932 -	sólový a sborový zpěv, klavír	1958 - 1991
Sotolář Jaroslav	1922 -	kytara, akordeon, dechové nástroje	1977 -
Svoboda Stanislav	1899 - 1962	housle, klavír, sborový zpěv, kontrabas, ředitel	1927 - 1929
Syrovátková Marie		akordeon	1978 - 1979
Šimek Jaroslav	1967 -	dechové nástroje	1989 -

Vaníček Ludvík	1912 - 1951	housle, klavír, akordeon,	1933 - 1951
		ředitel	
Vápeník František	1883 - 1961	dechové nástroje	1927 - 1939
Večeřa Josef	1932 -	klavír, akordeon	1959 - 1982
Večeřová Eva	1938	klavír, sólový zpěv, akordeon	1964 - 1988
Volák Jiří	1929 -	klavír, korepetice	1986 -
Hudební obor - externí učitelé			
Drahotský Leoš	1966 -	klarinet	1986
Foralová Dana	1962 -	hudební nauka	1987
Hrala Miloslav	1930	flétna	1984 - 1987
Hübner Kamil		flétna	1997
Jindra Miroslav		žestě	1998
Libra Jiří	1935 -	hudební nauka, trubka	1965 - 1969
Němec Petr		flétna	1998 -
Pospíšilová Jana	1943	hudební nauka	1987
Potůček František	1953 -	trubka	1984 - 1987
Šimek Jaroslav	1967 -	žestě	1998
Skořepová Renata		flétna	1998 -
Štípková Karla		hudební nauka	1987
Taneční obor - učitelé:			
Hásková Jitka	1970		2000 -
Ludvíková Hana	1958		1984 -
Plottová Dana			1978 - 1984
Pohanková Jiřina	1922 -		1982 - 1994
Roštoková Hana	1975 -		1994 - 2000
Výtvarný obor - učitelé:			
Hendrychová Jitka	1962 -		1993 - 1997
Magniová Růžena	1929 -		1963 - 1984
Šikulová Hana	1969 -		1993 -
Zabloudilová Jana	1953 -		1984 -
Literárně dramatický obor - učitelé:			
Křenková Jana	1942 -		1982 -

Základní umělecká škola - ředitelé:

1. 9. 1927 - 31. 8. 1929:

Stanislav Svoboda (4. 5. 1899 - 3. 8. 1962) se narodil ve Vážanech n. Litavou, okres Vyškov. V roce 1915 vstoupil na varhanickou školu Leoše Janáčka v Brně. Studium neukončil, protože musel nastoupit vojenskou službu v době 1. světové války. Od ledna 1919 studoval na brněnské konzervatoři varhany a skladbu. Studium ukončil závěrečnými zkouškami.

V květnu nastoupil na místo ředitele kůru v Městě Žďáře. Soukromě vyučoval hře na housle, klavír a zpěvu, byl zakládajícím členem Horácké hudby. Jeho skladatelské dílo čítá více než 100 opusů, nezachovalo se. V roce 1929 odešel do Hodonína, kde se stal profesorem hudby na reálném gymnáziu. Tam též zemřel a je pohřben (10).

1. 9. 1929 - 31. 7. 1931:

Jaroslav Černý (7. 3. 1897 - 24. 1. 1965) je rodákem z Plzně. Státní zkoušku ze hry na housle složil na pražské konzervatoři. Zřídil si soukromou hudební školu v Klatovech, na doporučení inspektora Hromádka byl přijat po odchodu Stanislava Svobody na místo ředitele zdejší školy. vyučoval hře na housle a klavír, stal se též kapelníkem Horácké hudby. Ve Žďáře se též oženil.

Odešel do Prostějova, kde žil až do odchodu do důchodu. Zemřel ve Žďáře n. Sázavou a je pohřben v hrobce rodiny Bruknerovy (11).

1. 8. 1931 - 31. 7. 1937:

Martin Charvát, který přišel z Moravských Budějovic, se po předchozím krátkém učitelském působení na zdejší hudební škole stal jejím ředitelem. Odešel do Německého (Havlíčkova) Brodu.

1. 9. 1937 - 16. 2. 1951:

Ludvík Vaníček (17. 1. 1912 - 16. 2. 1951) pocházel z Jihlavy, kde získal základní hudební vzdělání. V letech 1929 - 1933 studoval klavír u prof. Kundery v Brně. Jako učitel působil dva měsíce v Jihlavě. Od 1. 9. 1933 byl přijat jako učitel houslí a klavíru na zdejší hudební školu. Po odchodu Martina Charváta se stal jejím ředitelem a byl jím až do své předčasné smrti. V našem městě se také oženil. Ovládal téměř všechny hudební nástroje, byl výborný houslista.

Obnovil činnost pěveckého sboru Svatopluk, byl kapelníkem Horácké hudby, divadelního orchestru, pořádal koncerty, nacvičoval operety. Záslužnou činnost uskutečňoval za okupace.

17. 2. 1951 - 14. 5. 1951:

Antonín Horák (13. 6. 1900 - 18.5. 1986), zatímní správce školy po smrti L. Vaníčka, rodák z Malhostovic, okres Brno - venkov. Zastával úřad ředitele kůru, vyučoval soukromě. Se svými žáky přešel v roce 1944 do žďárské městské hudební školy, ve které vyučoval až do svého odchodu do důchodu v roce 1964. Synové Antonína Horáka byli též hudebníky z povolání: Antonín (* 1933) - dirigent symfonického orchestru v Teplicích, hudební režisér, Jan (* 1939) - učitel houslí a kytary na zdejší LŠU.

15. 5. 1951 - 31. 7. 1984:

Vlastimil Raab (* 20. 2. 1924) je rodákem z Police u Moravských Budějovic. Hru na housle studoval soukromě u Norberta Kubáta v Bratislavě, později u prof. Holuba a Příbyla v Jihlavě. Státní zkoušku ze hry na housle složil na brněnské konzervatoři v roce 1950. Za války byl totálně nasazen. V době vojenské služby 1946 - 1948 působil jako houslista v Armádním uměleckém souboru Víta Nejedlého (AUS). vyučoval na hudebních školách v Moravských Budějovicích a Telči.

Byl výborným houslistou, kapelníkem dechové hudby, koncertním mistrem symfonického orchestru KNV v Jihlavě (1957 - 1960), dirigentem žďárského symfonického orchestru (1956 - 1973), primáři Horáckého kvarteta. Je též autorem několika orchestrálních skladeb (např. Polický pochod). Za doby jeho působení ve funkci ředitele byla postavena nová školní budova.

1. 8. 1984 - 31. 8. 1991):

Hana Faltová (* 17. 12. 1957) pochází z Humpolce. V roce 1979 absolvovala pražskou konzervatoř - obor akordeon. Vyučovala na LŠU. Byla členkou pěveckého sboru Svatopluk, jeho korepetitorkou. Ředitelkou byla s výjimkou mateřské dovolené (1985 - 1987) do roku 1991. V době jejího působení byla zřízena funkce zástupce ředitele, zaveden systém veřejných vystoupení žáků, podstatně omlazen učitelský sbor.

1. 9. 1985 - 1. 9. 1987:

Dagmar Kytnerová (* 26. 4. 1956), zastupující ředitelka, absolvovala studium klavíru na brněnské konzervatoři, vyučovala na LŠU. Byla zručnou doprovazečkou mnoha sólových vystoupení žáků i učitelů. Ze žďárské ZUŠ odešla na vlastní žádost v roce 1993.

1. 9. 1991 - 31. 8. 1994:

Rostislav Drdla (* 7. 4. 1936) je rodákem z Chroustova, okres Žďár n. Sázavou. Absolvent brněnské konzervatoře, žák prof Hyčky, Kořínka, Rádla a Noppa. Působil v Moravské filharmonii Olomouc, později jako druhý koncertní mistr v Symfonickém orchestru Čs. rozhlasu v Ostravě. Od roku 1964 vyučoval na pobočce žďárské LSU ve Sněžném, byl členem Horáckého kvarteta, koncertním mistrem žďárského symfonického orchestru, působil v národopisném souboru Horáček. Věnoval se též komponování, jeho skladatelské dílo čítá asi 40 opusů různých žánrů, poněkud více houslové a klavírní hry. Sezónně působil jako koncertní mistr v lázeňském orchestru v Bad Hallu - Rakousko a symfonickém orchestru v Izmiru - Turecko. Po celou dobu účinkoval sólově v mnoha místech v republice i zahraničí. Prováděl téměř celé dílo Františka Drdly. Pravidelně uváděl novinky českých i zahraničních autorů. několik let se specializoval na hudbu orientální.

1. 9. 1993 - dosud:

Vratislav Jindra (*16. 4. 1965) je rodák ze Ždánic, okres Žďár n. Sázavou. Absolvoval brněnskou konzervatoř, obor lesní roh (1986). V témže roce nastoupil na učitelské místo ve žďárské LŠU. Jako hráč na lesní roh působí ve Venkovské kapele, od roku 1998 je vedoucím dětské dechové hudby. Je zručným klavíristou, korepitemem žákovských vystoupení.

7. Symfonický orchestr

V letech 1956 - 1977 pracoval při žďárském Jednotném klubu pracujících, o jehož činnosti píšeme na jiném místě, symfonický orchestr. Časový úsek jeho činnosti není příliš dlouhý, pouhých dvacet jedna let, ale o to významnější pro žďárský hudební život

Začátky orchestrů bývají různé. Na počátku vzniku tohoto sdružení stál podle pamětníků úřední oběžník, kterým tehdejší školní inspektor Vladimír Šacha zval na jednu středu odpoledne v roce 1956 do tělocvičny 1. základní školy učitele z okresu, kteří umějí hrát na nějaký hudební nástroj. Sám inspektor Šacha byl kontroverzní osobnost, bigotní komunista, kterého nemůžeme podezřívat z iniciativy a podpory hudby a kultury. Můžeme se pouze domnívat, že plnil nějaké usnesení, nebo se snažil vylepšit pověst školství žďárského okresu v rámci Jihlavského kraje. Způsob založení orchestru byl sice neobvyklý, ale svým způsobem pro tehdejší dobu typický.

rodní smlouvou o uznávání rovnocennosti dokladů o vzdělání se zemí, kde je zahraniční škola zřízena a uznána, krajský úřad rozhoduje o nostrifikaci na základě předloženého originálu zahraničního vysvědčení nebo jeho úředně ověřené kopie. Pokud ze zahraničního vysvědčení není patrný obsah a rozsah vyučovaných předmětů, předloží žadatel také rámcový obsah vzdělávání oboru, v němž dosažené vzdělání získal.

(4) Pokud mezinárodní smlouva nestanoví jinak, pravost podpisů a otisků razítek na originálech zahraničních vysvědčení a skutečnost, že škola je uznána na území státu, kde bylo zahraniční vysvědčení vydáno, musí být ověřena příslušným zastupitelským úřadem České republiky a dále ministerstvem zahraničních věcí státu, v němž má sídlo zahraniční škola, která vysvědčení vydala, popřípadě notářem na území takového státu. K žádosti se současně připojí úředně ověřený překlad dokladů o vzdělání uvedených v odstavcích 2 a 3 do českého jazyka. V případě dokladu o vzdělání vydaného ve slovenském jazyce se překlad do českého jazyka nevyžaduje.

(5) V případě, že krajský úřad v rámci řízení o nostrifikaci zjistí, že obsah a rozsah vzdělání v zahraniční škole se v porovnání s obdobným rámcovým vzdělávacím programem v České republice podstatně odlišuje, žádost zamítne. V případě, že se obsah a rozsah vzdělání v zahraniční škole odlišuje zčásti nebo žadatel nesplní požadavky uvedené v odstavci 3, nařídí krajský úřad nostrifikační zkoušku. Krajský úřad žádost o nostrifikaci zamítne také v případě, že žadatel nevykoná nostrifikační zkoušku úspěšně. Žadatel, který není státním občanem České republiky, nekoná nostrifikační zkoušku z předmětu český jazyk a literatura.

(6) Ministerstvo rozhoduje o nostrifikaci zahraničního vysvědčení, které bylo vydáno zahraniční školou se vzdělávacím programem, který je uskutečňován v dohodě s ministerstvem. Ustanovení odstavců 3 až 5 se použijí obdobně.

(7) Ministerstvo vnitra vydává osvědčení o uznání rovnocennosti a rozhoduje o nostrifikaci zahraničního vysvědčení v oblasti činnosti policie a požární ochrany.

(8) Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem podmínky uznání rovnocennosti a nostrifikace vysvědčení vydaných zahraničními školami, podmínky organizace nostrifikační zkoušky, složení komise pro vykonání nostrifikační zkoušky a způsob jejího rozhodování.

ČÁST OSMÁ

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ, JAZYKOVÉ A ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

§ 109

Základní umělecké vzdělávání

(1) Základní umělecké vzdělávání poskytuje základy vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech.

Základní umělecké vzdělávání se uskutečňuje v základní umělecké škole. Základní umělecká škola připravuje také pro vzdělávání ve středních školách uměleckého zaměření a v konzervatořích, popřípadě pro studium na vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením.

(2) Základní umělecká škola organizuje přípravné studium, základní studium I. a II. stupně, studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a studium pro dospělé.

§ 110

Jazykové vzdělávání

(1) Jazykové vzdělávání poskytuje jazykové vzdělání v cizích jazycích. Jazykové vzdělávání podle tohoto zákona se uskutečňuje v jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky.

(2) Vzdělávání v jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky může být ukončeno státní jazykovou zkouškou základní, státní jazykovou zkouškou všeobecnou a státní jazykovou zkouškou speciální. Státní jazykové zkoušky lze vykonat i bez předchozího vzdělávání v jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky. Dokladem o úspěšně vykonané státní jazykové zkoušce je vysvědčení o státní jazykové zkoušce.

(3) Státní jazykové zkoušky se skládají z části písemné a z části ústní. Ministerstvo určuje zadání písemné části zkoušky a stanovuje termíny konání zkoušek.

(4) Státní jazykové zkoušky v jednotlivých jazycích se konají před zkušební komisí. Předsedu komise pro státní jazykové zkoušky a předsedy zkušebních komisí pro jednotlivé jazyky jmenuje ministerstvo, další členy těchto komisí jmenuje ředitel školy. Předsedou komise pro státní jazykové zkoušky a zkušební komise pro jednotlivé jazyky může být ten, kdo má příslušnou odbornou kvalifikaci a vykonával přímou pedagogickou činnost nejméně 5 let.

§ 111

Zájmové vzdělávání

(1) Zájmové vzdělávání poskytuje účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti. Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, zejména ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech.

(2) Střediska volného času se dále podílejí na další péči o nadané děti, žáky a studenty a ve spolupráci se školami a dalšími institucemi rovněž na organizaci soutěží a přehlídek dětí a žáků.

§ 112

Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem podrobnější podmínky a náležitosti přijímání do

Náplně práce jednotlivých úseků

Úsek výchovy a vzdělávání.

Ředitel:

- Zabezpečování personálního obsazení školy
- Stanovení počtu tříd
- Stanovení učebního plánu
- Jmenování zástupce ředitele
- Stanovení úvazků
- Zřízení pedagogické rady (umělecké rady)
- Vydání řádu školy
- Sestavení rozvrhu
- Zabezpečení notového materiálu a pomůcek
- Kontrolní činnost
- Rozhodovací činnost
- Metodická, výchovná a vzdělávací činnost
- Hodnotící činnost (rozbory hospitací, pedagogická rada, předmětové sekce atd.)
- Výkon komplexní výchovně – vzdělávací činnosti
- Evidence a zpracování prověrek BOZP
- Zabezpečení vstupních a pravidelných školení z předpisů BOZP
- Veškerá náplň práce pedagogického pracovníka

Zástupce ředitele:

- Výkon komplexní výchovně – vzdělávací činnosti
- Zúčastňuje se na přípravě odborných porad
- V nepřítomnosti ředitele činí místo něj neodkladná opatření
- Vykonává hospitační činnost
- Vypracovává návrh rozvrhu hodin
- Odpovídá za hospodárné nakládání s fondem učebních pomůcek
- Evidence a kontrola záznamů o úrazu, styk s pojišťovnou
- Šetření a odškodňování úrazů
- Regresní řízení
- Veškerá náplň práce pedagogického pracovníka

Pedagogický pracovník:

- Výkon komplexní výchovně vzdělávací činnosti
- Příprava na vyučovací hodiny
- Sleduje jednání žáků a jejich celkový prospěch
- Koordinace postupových a závěrečných zkoušek
- Vede třídní knihu a ostatní pedagogickou dokumentaci
- Organizuje pro žáky třídní a interní vystoupení, koncerty, výstavy atd.
- Sleduje dodržování pravidelné školní docházky a omlouvání nepřítomnosti
- Podává zprávu rodičům o celkovém prospěchu jejich dětí

Správní úsek

Účetní:

- *Vede účetní agendy*
- *Evidence DHIM, DDHIM a operativní evidence*
- *Vedení hlavní knihy*
- *Vyhotovení sestav a statistických výkazů*
- *Úhrada došlých faktur, cestovních příkazů*
- *Vyřizování korespondence dle příkazů ředitele*
- *Práce s PC*
- *Nákup potřeb pro ZUŠ*
- *Vedení běžného účtu školy, účtu FKSP, FO, RF, FRIM*

Školník:

- *Organizuje práci uklízečky*
- *Odpovídá za otevření školy*
- *Odpovídá za údržbu vstupních prostor školy*
- *Vede sklad čisticích prostředků*
- *Vykonává pomocné řemeslnické práce*

Uklízečka:

- *Vytírání podlah*
- *Stírání prachu*
- *Vysávání*
- *Desinfekce soc. zařízení*
- *Umývání a čištění oken*
- *Zodpovídá za celkovou čistotu budovy*

Učební osnovy pro ZUŠ č.j. 15 987/89 ze dne 30. 6. 1989

Posláním hudebního oboru základních uměleckých škol (dále jen ZUŠ) je poskytnout žákům, kteří projeví potřebné předpoklady a zájem o studium hudby, základy odborného vzdělání a vychovat z nich zaujaté hudebníky, kteří by se dovedli ve svém životě i v životě společnosti uplatnit v dechovkovém, jazzovém či jiném žánru jako amatéři nebo budoucí profesionálové. To znamená vychovat mladého člověka schopného vlastního pěveckého nebo instrumentálního (nástrojového) projevu, s rozvinutou schopností proniknout do výrazu a struktury hudebního díla, s určitým měřítkem hodnot, s nímž k hudbě přistupuje, a vědomím, že i v umění jsou tyto hodnoty výsledkem cílevědomé a ukázněné práce.

Tato výchova se uskutečňuje v řadě odborných předmětů (např. hra na kytaru, dechové nástroje, klavír, akordeon atd.), ve kterých se intenzivním, aktivním provozováním hudby prohlubují a rozšiřují hudební znalosti a dovednosti, jež získává žák ve všeobecné hudební výchově.

Průprava k vlastnímu studiu v hudebním oboru ZUŠ představuje přípravná hudební výchova, kde se hravým způsobem ověřují a upevňují předpoklady a zájem žáků pro toto studium a v instrumentálních nebo pěveckých skupinách zjišťuje oprávněnost volby hlavního předmětu podle osobitých vloh a fyziologických dispozic žáků (stavba ruky, rovnost zubů, souměrnost úst atd.)

V hlavním předmětu se žáci učí zvládnout technické a výrazové prostředky zvoleného nástroje nebo zpěvu tak, aby se stal prostředníkem k vyjádření hudebních myšlenek, k reprodukci přiměřených skladeb sólových, ansámblových a komorních, popřípadě vlastní improvizaci. Seznamují se postupně s hodnotnou literaturou svého oboru, cvičí se v pohotovosti ve čtení z listu, upevňují svou paměť a své nástrojové i pěvecké schopnosti a dovednosti prakticky uplatňují podle povahy předmětu v jednoduchých improvizovaných doprovodech apod.

Důležitou složkou výchovy každého hudebníka je průprava k souhře, ať již jde o čtyřruční hru, hru v souborech, orchestru, komorní hru, sborový nebo komorní zpěv. Tyto disciplíny navazují organicky na hlavní předmět, vycházejí z praktického uplatnění instrumentálních nebo pěveckých dovedností, ale také zpětně ovlivňují intenzitu instrumentální nebo pěvecké výuky a celkového hudebního rozvoje žáka.

Hudební poznatky a prožitky získané v jednotlivých předmětech hudebního oboru ZUŠ integruje a třídí hudební nauka, jejímž hlavním posláním je vychovat ze žáků hudby milovného a kulturního člověka.

Nadání k nástrojové hře, resp. zpěvu, se skládá z řady složek, od přirozených fyzických dispozic přes schopnost pohotově číst notový zápis, míru fantazie i odvahy projevit své citění až po hudební představivost, paměť apod. Otázky, do jaké míry je prospěšné a možné rozvíjet zaostávající složky tohoto nadání a kdy je lépe využít přirozených vloh určitého druhu, jsou otázkou diferenciacce mezi žáky, a to nejen diferenciacce na budoucí profesionály a amatéry, ale i uvnitř těchto skupin. V žádném případě se však nemůže týkat tato diferenciacce odbornosti výuky. Se stejnými požadavky na odbornost ze strany učitele je třeba přistupovat k té velké většině těch, kteří se budou věnovat zájmové umělecké činnosti jako výkonní amatéři, zasvěcení milovníci umění a spolutvůrci kulturního a veřejného života, jako k té menší části těch, kteří budou používat nabytých znalostí a dovedností jako základ k profesionálnímu studiu. Rozdíl bude jen v tom, že v druhém případě budeme vyžadovat navíc v daleko větší míře i zvládnutí techniky, širší a závažnější repertoár a jeho dokonalé provedení.

Pro všechny absolventy hudebního oboru ZUŠ by mělo být cílem dosáhnout takového stupně technického a hudebního rozvoje, aby byli schopni samostatně hrát na zvolený nástroj, ovládat základy zpěvu, studovat nové skladby v rozsahu svých možností, uplatňovat se jako platní členové hudebních souborů zájmové umělecké činnosti, aby měli takovou schopnost hrát nebo zpívat z listu, aby se mohli seznamovat s novou literaturou, aby byli schopni jednoduché improvizace a nejvyspělejší z nich se uplatnili i jako sólisté.

Vzdělávací program VO ZUŠ č.j. 15 865/2000-22 ze dne 26. 4. 2000

Výtvarný obor základních uměleckých škol (dále VO ZUŠ) se obrací ke všem dětem a mladým lidem, kteří projevují zájem o výtvarné vzdělávání. V základním studiu usiluje o to, aby žák podle svých schopností získával hlubší náhled na okolní svět a na sebe sama a dokázal ho výtvarně vyjádřit. Nadaným žákům poskytuje další znalosti a dovednosti v rozšířeném studiu, kde je připravuje k talentovým zkouškám na střední a vysoké školy s výtvarným zaměřením. Proto se VO ZUŠ řadí do struktury uměleckého školství jako jeden z jejich základních článků.

Výuka staví na dvou procesech. První proces rozvíjí **výtvarné citění a myšlení** žáků, které je základem *výtvarné komunikace*. Dítě vnímá podněty, přemýšlí o nich, dává jim tvar a do svého projevu vkládá niternou výpověď. Výtvarnému citění a myšlení napomáhá *poznávání výtvarného jazyka* – výtvarných a výrazových vlastností obrazotvorných prvků a jejich vztahů. *Výtvarné myšlení* se dále modifikuje ve vazbě na kresbu, malbu, grafiku či plastiku, podílí se na různých formách vyjadřování a na sebehodnocení. S výtvarným myšlením se váže *tvorivost* jako schopnost originálně nebo více způsoby řešit výtvarné otázky. Smyslové prožitky zase obohacují *vztah k řeči materiálů a nástrojů* a cit pro jejich výrazové hodnoty.

V druhém procesu převažuje výchovný aspekt – **vcitění se, prožívání a uvažování v duchu principů humanity**. Prožitky, subjektivní citové reakce na podněty z okolí a soustředěná pozornost k vlastnímu jednání vyvolávají sebereflexi. Ta na základě jedinečné osobní zkušenosti a úvah dítěte ovlivňuje jeho přijímání okolního světa a pomáhá mu zařadit se do lidského společenství. **Rodičí se poznání a citové a morální rozvíjení osobnosti dítěte je nejvzácnějším příspěvkem VO ZUŠ k všeobecnému vzdělání mladé generace.**

Podmínkou vzdělávání ve VO ZUŠ je zájem o výtvarné aktivity a různé schopnosti dítěte, které mu umožňují plnit program učebních osnov. Výuka probíhá v přípravném stupni studia (ve věku 6 až 8 let, kam lze výjimečně zahrnout i žáky mladší), v I. stupni základního studia (ve věku 8 až 14 let) a v II. stupni základního studia (obvykle ve věku 14 až 18 let). Nadaným žákům VO ZUŠ je určeno rozšířené studium (obvykle ve věku 11 až 20 let). V případě zájmu lze otevřít také studium pro dospělé.

Přípravná výtvarná výchova (dále jen PVV) podporuje každé, i méně disponované dítě, aby se vyvíjelo v citlivou bytost. Proto PVV rozvíjí různé stránky dětské tvorivosti, které výtvarný projev doplňují o projev slovní, dramatický, hudební či pohybový. *Všechny aktivity vycházejí z bezprostředního prožívání a vyjadřování světa – z vnímání smyslových podnětů, ze setkávání s přírodou a s civilizačními jevy, ze vcitění se do vztahů mezi lidmi, z úvah nad příčinami a důsledky jevů.* Pozorný pohled na svět doplňuje úzký kontakt s výtvarnými materiály a nástroji. Děti si s nimi hrají, zkoušejí jejich vlastnosti a různé způsoby uchopení. V intuitivním spojení obsahových vrstev námětu s výtvarným citěním vyrůstá podoba a výraz výtvarné práce.

Základní studium I. stupně (dále ZS I. stupně) podporuje *plynulý vývoj žáků od dětského spontánního projevu a hravé experimentace k promyšlené tvorbě dospívajících.* Děti opouštějí ikonografická schémata a nahrazují je volným ztvárněním podnětů. Roste důraz na vcitění se, na uvědomování si svých pocitů a reakcí a na tvořivé výtvarné myšlení. Podobně se stává důležité řazení a hodnocení informací, poznávání vlastností a podob světa nebo souvislostí mezi vrstvami v námětu. Tomu napomáhá setkávání se skutečností, a to jak v přepisu reality, tak v objektové a akční tvorbě. Výuku doprovází také intuitivní osvojování výtvarného jazyka. Studium I. stupně uzavírá závěrečná práce.

Základní studium II. stupně (dále ZS II. stupně) reaguje na *dospívání žáků a z něho pramenícího porovnávání vlastní identity ve vztahu k okolnímu světu.* Cesty k obsahu a formě odrážejí novou schopnost citově se ztotožnit s námětem a současně racionálně uvažovat, s nadhledem experimentovat a argumentovat. Žáci si vybírají směr, který odpovídá jejich zaměření. Studijní činnosti vyvažují volnou tvorbou, pro niž si volí vlastní téma a řeší jeho obsah osobitou výtvarnou formou. Zkušenostem a znalostem, k nimž dospívají během studia, dávají novou podobu. Studium II. stupně rovněž uzavírá závěrečná práce.

Rozšířené vyučování. Výjimečnou osobnostní dispozici a vědomou zaměřenost žáků lze bezpečně rozpoznat až v počátcích dospívání. Nadaným žákům zde VO ZUŠ nabízí program rozšířeného studia, který rozvíjí jejich různé dispozice nebo je připravuje k talentovým zkouškám na střední a vysoké školy s výtvarným zaměřením. Rozšířené vyučování proto preferuje vzdělávací cíle – výtvarné znalosti, zkušenosti a dovednosti, které vyžaduje další studium. *Tvůrčí charakter ZS a poznávací charakter rozšířeného vyučování se vzájemně doplňují.*

Studium pro dospělé se odvíjí v tendencích naznačených v odstavci určeném ZS II. stupně. Zájemcům poskytuje základy výtvarného vzdělání a současně prostor pro uplatnění jejich vyhraněných potřeb v individuálně přizpůsobené výuce. Studium pro dospělé obsahuje *perspektivy v práci rodičů s dětmi, v naplnění volného času a v zajištění aktivního stáří občanů třetího věku* (viz programy univerzit, vysokých škol nebo kulturních center).

Vzdělávací program TO ZUŠ č.j. 15 865/2000-22 ze dne 31. 5. 2000

Taneční obor základních uměleckých škol (dále jen TO ZUŠ) podchycuje a rozvíjí taneční nadání dětí. Probuzením smyslu pro krásu tance a harmonii spolu s rozvíjením tvůrčích schopností prohlubuje taneční výchova duševní život člověka a ovlivňuje utváření jeho hlubších vztahů k životu i jeho okolí. Poskytuje každému žákovi podle míry jeho schopností a zájmu takové základy odborného vzdělání, které mu umožní uplatnit se jako tanečník v souborech zájmové umělecké činnosti nejrůznějšího zaměření, nebo v povolání, pro která jsou kultura pohybového projevu a zvládnutí základů tance vhodným předpokladem. Taneční obor je nezastupitelnou přípravou ke studiu na konzervatoři.

Tanec je jako neverbální vyjadřovací prostředek projevem rozmanitým, mnohotvárným, bohatým a proměnlivým ve formě i obsahu. Současně však má přísný řád, jehož osvojení a respektování je podmínkou kultivovaného, harmonického a individuálního tanečního projevu. V souladu s těmito požadavky rozvíjí TO ZUŠ správné držení těla a pohybovou techniku žáka a současně pěstuje jeho vnitřní citlivost, vnímavost, představivost, hudební a prostorové citění, tvořivost.

Výuka TO ZUŠ se člení na přípravné studium (do kterého mohou být přijímány i děti předškolního věku), I. a II.stupeň základního studia a studium pro dospělé. Vyučovacímí předměty na I.stupni jsou taneční průprava, současný tanec, lidový tanec, klasická taneční technika a taneční praxe. Na II.stupni se vyučuje současný tanec, lidový tanec a klasická taneční technika. Podle specializace učitele a zájmu žáků se výuka zaměřuje na některý z těchto předmětů jako předmět hlavní. Taneční praxe je určena pro všechny žáky II.stupně a navazuje na vyučovacímí předměty. Dalšími doplňujícími předměty mohou být historický tanec, taneční pantomima a základy dějin tance. Studium pro dospělé obsahově navazuje na výuku II.stupně a dále ji rozvíjí.

Úkolem **přípravné taneční výchovy** je kultivovat přirozený dětský projev formou pohybových her a hravých cvičení a ověřit předpoklady jednotlivých dětí pro zvládnutí dalších stupňů výuky. **Taneční průprava** se vyučuje v 1. – 2.ročníku I.stupně. Je zaměřena na rozvíjení a upevňování správného držení těla, zvyšování celkové pohyblivosti, pružnosti, obratnosti a koordinace, na postupné uvědomělé ovládnutí jednotlivých částí těla i harmonický pohyb těla jako celku, na rozvíjení prostorového a hudebního citění. Ve 3. – 7. ročníku se vyučuje **současný tanec, lidový tanec a klasická taneční technika**. Výuka těchto odborných předmětů je zaměřena k všestrannému rozvoji základů taneční techniky a tanečního projevu žáka. **Taneční praxe** prohlubuje taneční projev žáků, podněcuje jejich tvořivé schopnosti a pěstuje smysl pro vzájemnou pohybovou souhru. Podle specializace učitele a zájmu žáků navazuje na jeden z hlavních předmětů.

Výuka na II. stupni je zaměřena k dokonalejšímu zvládnutí taneční techniky a klade důraz na osobitý taneční projev v některých z uvedených hlavních vyučovacích předmětů. Kromě toho žáci získávají základní poznatky z dějin tance.

Rozšířené vyučování, zaměřené na klasickou taneční techniku a současný tanec (od 2.ročníku I.stupně), je určeno především pro žáky, kteří se připravují ke studiu tance na konzervatoři nebo ke studiu oborů, pro něž jsou tyto znalosti vhodným předpokladem. Učební plány a učební osnovy jsou zpracovány s ohledem na požadavky těchto škol.

Základem výchovně vzdělávacího procesu na TO ZUŠ jsou aktivní pohybové činnosti, v nichž se postupně, systematicky, přiměřenými formami a metodami plní úkoly a cíle stanovené učebními osnovami. Žáci I. a II.stupně TO ZUŠ zakončí studium interpretací absolventské taneční skladby na závěrečném nebo interním vystoupení.

Cílem TO ZUŠ je vychovat mladého člověka se smyslem pro harmonický kultivovaný pohyb, aktivního, tvořivého, vnímavého a citlivého ke svému okolí. Absolvent tanečního oboru je schopen chápat taneční umění a orientovat se v jeho formách a žánrech.

Důležitou a nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu TO ZUŠ je korepetice. Základem práce korepetitora ve vyučování je improvizace, vycházející důsledně z citění pohybu. Korepetitor úzce spolupracuje s pedagogem.

Doporučená literatura pro učitele slouží k základní orientaci v obsahu, formách a metodách výuky jednotlivých předmětů. Při výběru skladeb pro improvizaci a taneční praxi vychází učitel z uvedených příkladů hudebních skladeb, pohybových a tanečních her a lidových tanců. Podle svých zkušeností nebo ve spolupráci s hudebním pedagogem – korepetitorem je doplňuje nebo nahrazuje jiným odpovídajícím materiálem.

Vzdělávací program LDO ZUŠ č.j. 22 558/224-22 ze dne 30. 6. 2004

Literárně dramatický obor základních uměleckých škol (dále jen LDO ZUŠ) je oborem syntetizujícím. Základem výuky a prostředkem výchovy jsou tvořivé činnosti dramatické (pohybové, mluvní), přednesové, slovesné a hra s loutkou. LDO ZUŠ rozvíjí specificky dramatickou múzičnost dětí, mládeže i dospělých, tj. schopnost vnímat a tvořivě zobrazit v čase lidské chování a jednání. Dramatická výchova je významným nástrojem rozvoje některých složek sociability žáků (schopnost kolektivně cítit, řešit obtížné sociální situace apod.) a taktéž nástrojem rozvoje uměleckých vloh k divadelní a slovesné činnosti. Jako průprava prolínají všemi stupni studia techniky pohybového, mluvního a hudebně – rytmického projevu. Vybavují žáky potřebnými dovednostmi pro přirozený, kultivovaný, tvořivý výraz. Součástí výuky v LDO jsou i základy historie dramatické a slovesné tvorby, návštěvy vybraných divadelních a filmových představení, výstav, koncertů a kulturních památek. Vzhledem k zaměření oboru je žádoucí spolupráce s ostatními obory ZUŠ, výchovně vzdělávacími zařízeními a kulturními institucemi.

Odborně vedená výuka v dramatickém oboru napomáhá včas podchytit nejtalentovanější jedince a připravit je ke studiu herectví, režie, dramaturgie, divadelní vědy, scénografie, loutkářství, organizace divadel, učitelství literárně dramatického oboru na odborných středních a vysokých uměleckých školách, filosofických a pedagogických fakultách.

Vzděláním v literárně dramatickém oboru získávají žáci předpoklady pro uplatnění v široké oblasti sociálně zaměřených povolání, ve kterých úspěch závisí na vysoké míře empatie a specifických komunikačních dovednostech (např. služby pro osoby se speciálními a specifickými potřebami, zdravotnictví). Průpravné technické předměty (pohyb, mluva) ovlivňují připravenost žáků pro povolání, která vyžadují pohotovost a pro posluchače srozumitelné vyjadřování (pedagog, právník apod.). Komplexní charakter výuky, který zahrnuje i zvládnutí základních loutkářských dovedností, přednes a některé jednoduché hudební aktivity, pomáhá žákům, připravujícím se ke studiu učitelství mateřských a základních škol, nebo na pedagogických fakultách v oboru dramaterapie, arteterapie, herní specialista. V neposlední řadě průpravná cvičení zakládají osobnostní potenciál pro týmovou kooperaci a spolupráci uplatnitelnou a vyžadovanou v manažerských povoláních.

Literárně dramatický obor vychovává z dětí a mládeže budoucí amatérské divadelníky, přednášeče, vzdělané a náročné diváky i čtenáře.

Práce v LDO ZUŠ je připravována jak z hledisek potřeb společnosti, tak i z hledisek vývojově psychologických a odborných. Tomu odpovídá také konečný, výchovně vzdělávací cíl oboru, tj. harmonický rozvoj osobnosti člověka. Z hlediska tohoto cíle je zpracována celá struktura výchovy a vzdělávání v LDO ZUŠ.

Přípravná dramatická výchova prostřednictvím rytmických, pohybových, mluvních cvičení učí děti vzájemně si naslouchat, respektovat se a aktivně se účastnit společné dramatické hry.

V I.stupni základního studia jsou první dva ročníky věnovány komplexní dramatické přípravě, stejné pro žáky jak dramatického a slovesného, tak loutkářského oddělení. Cílem této přípravy je především probouzet vlastní aktivitu a prohlubovat zájem dětí, vychovávat jejich schopnost spolupracovat ve skupině a vytvářet základ pro správné osvojování odborných dovedností. Současně jsou ověřovány předpoklady žáků k jejich dalšímu odbornému zaměření.

Studium v 3. – 6.ročnících navazuje na elementární dovednosti získané v komplexní dramatické přípravě, upevňuje je a rozvíjí. Liší se však podle odborného zaměření v oddělení dramatickém a slovesném nebo loutkářském. Hlavním obsahem studia je dramatická hra. Učí žáky jednat a mluvit bez přípravy, pomáhá vytvářet živý vztah k předloze, zpřítomňuje námět pro literární zpracování, pěstuje cit pro rytmus a tvar. Jejím prostřednictvím si žáci osvojují základní metody práce na divadelní hře, na roli, na textu pro přednes, pro hru s loutkou. Dramatická hra prohlubuje citovou výchovu žáků, kultivuje osobní projev a vztahy ve skupině.

V těchto ročnících by se měli žáci již aktivně podílet na vytváření vztahů spolupráce v ročníkové skupině i mimo ni, měli by se podle individuálních předpokladů umět samostatně, osobitě, přirozeně a přitom kultivovaně vyjádřit dramatickou hrou, přednesem, pohybem, vlastním textem. Absolventi základního studia by měli zvládnout základy dramatického, případně slovesného projevu tak, aby mohli pokračovat ve studiu na vyšším stupni nebo dál samostatně rozvíjet své zájmy.

II.stupeň základního studia připravuje žáky samostatnou uměleckou činnost (amatérskou nebo profesionální) prohloubeným studiem zvoleného odborného zaměření – základy dramatické tvorby, základy slovesné tvorby atd. Na tomto stupni plní dramatická hra převážně pouze funkci metody práce.

Absolventi II. stupně základního studia by již měli umět odborně pracovat ve skupině a pedagogicky nadaní žáci by měli získávat zkušenosti pro práci se skupinou. (To znamená být pověřováni přiměřenými úkoly v ročnících I. stupně, pomáhat vedoucím souborů apod.). Základní znalosti z praxe, teorie a historie oboru by měli dále samostatně prohlubovat a obohacovat.

Studium pro dospělé svým obsahem převážně navazuje na výuku II. stupně a dále ji rozvíjí, popřípadě nabízí prostor pro výuku začátečníků.

Výuka v literárně-dramatickém oboru je většinou skupinová, některé předměty však vyžadují individuální vyučování (přednes, technika vedení jednoduchých loutek, studium rolí apod.)

Učební osnovy jsou základním vodítkem pro učitele LDO, podle kterého si volí postup a metodu práce se zvoleným materiálem. Doporučené materiály slouží k základní orientaci učitele.

Dotazník pro ředitele ZUŠ

Žďár nad Sázavou, 23. září 2005

Vážená paní kolegyně, Vážený pane kolego,

jmenuji se Vratislav Jindra a jsem ředitelem ZUŠ ve Žďáře nad Sázavou. Dovoluji se na Vás obrátit s prosbou o vyplnění jednoduchého dotazníku, jehož prostřednictvím bych rád získal informace týkající se Vašeho názoru na problematiku mezioborové spolupráce na ZUŠ, jejímž přínosem se zabývám ve své bakalářské práci. Veškeré takto získané informace budou zpracovány anonymně a použity výhradně pro účely mé závěrečné práce.

Vyplněný dotazník prosím zašlete nejpozději **do 14. října 2005** elektronickou poštou na adresu: zus.zdar@tiscali.cz či poštou na adresu: ZUŠ, Doležalovo nám. 4, 591 01 Žďár nad Sázavou.

Předem děkuji za Vaši spolupráci.

S pozdravem,

Vratislav Jindra

Vyjádřete prosím názor vedení Vaší ZUŠ na oblast mezioborové spolupráce pomocí následujících vyjádření¹:

1/ Mezioborová spolupráce je **pro žáky** naší ZUŠ

absolutně nevýznamná
málo významná
významná
velice významná

protože:

2/ Mezioborová spolupráce je **pro učitele** naší ZUŠ

absolutně nevýznamná
málo významná
významná
velice významná

protože:

3/ Mezioborová spolupráce je **pro naši ZUŠ** jako celek

absolutně nevýznamná
málo významná
významná
velice významná

protože:

4/ Mezioborová spolupráce na naší ZUŠ je **pro kulturní veřejnost** v našem městě

absolutně nevýznamná
málo významná
významná
velice významná

protože:

¹ Nehodící se škrtněte.

Dotazník pro ředitele ZUŠ

Žďár nad Sázavou, 23. září 2005

Vážená paní kolegyně, Vážený pane kolego,

jmenuji se Vratislav Jindra a jsem ředitelem ZUŠ ve Žďáře nad Sázavou. Dovoluji se na Vás obrátit s prosbou o vyplnění jednoduchého dotazníku, jehož prostřednictvím bych rád získal informace týkající se možnosti Vaší ZUŠ s ohledem na mezioborovou spolupráci, jejíž problematikou se zabývám ve své bakalářské práci. Veškeré takto získané informace budou zpracovány anonymně a použity výhradně pro účely mé závěrečné práce.

Vyplněný dotazník prosím zašlete nejpozději do **14. října 2005** elektronickou poštou na adresu: zus.zdar@tiscali.cz či poštou na adresu: ZUŠ, Doležalovo nám. 4, 591 01 Žďár nad Sázavou.

Předem děkuji za Vaši spolupráci.

S pozdravem,

Vratislav Jindra

Vyjádřete prosím názor vedení Vaší ZUŠ na potenciál Vaší školy pomocí následujících vyjádření¹:

1/ Potenciál managementu naší školy jako celku:

vzdělání a kvalifikace	odpovídající	neodpovídající
schopnost dobré argumentace	odpovídající	neodpovídající
formulace myšlenek a cílů	odpovídající	neodpovídající
vstřícný přístup ke spolupracovníkům	odpovídající	neodpovídající
aktivní zájem o chod školy	odpovídající	neodpovídající
zkušenosti s řízením a plánováním	odpovídající	neodpovídající

uveďte prosím složení managementu Vaší ZUŠ:	_____
---	-------

2/ Potenciál pedagogického sboru naší ZUŠ:

vzdělání a kvalifikace	_____ % aprobovaný	_____ % neaprobovaný
složení ped. sboru	_____ % muži	_____ % ženy
uveďte prosím věkový průměr pedagogického sboru:	_____ let	

3/ Potenciál prostor a vybavení naší školy jako celku:

prostory a vybavení jsou	nedostatečné	dostatečné	dobré	vynikající
--------------------------	--------------	------------	-------	------------

4/ Spolupráce se subjekty mimo školu (např. Dům kultury, Městský úřad apod.):

spolupráce se subjekty je	špatná	průměrná	dobrá	vynikající
---------------------------	--------	----------	-------	------------

5/ Žákovský potenciál naší ZUŠ:

počet obyvatel spádové oblasti naší ZUŠ	přibl. _____ obyvatel
počet žáků naší ZUŠ	_____ žáků
poměr přihlášených a přijatých žáků	___ přihlášených : ___ přijatých

¹ Nehodící se škrtněte.

Pocta Antonínu Dvořákovi

Koncert ZUŠ ve Žďáře nad Sázavou

Městské divadlo, 27.dubna 2004 v 18 hodin

- 1.Slavnostní pochod – dechová hudba ZUŠ řídí Vratislav Jindra
- 2.Slovanský tanec C dur č.15 – reprodukováně +TO připravila Jitka Hásková
- 3.Slovanský tanec A dur č.5 -4ruční klavír - Lenka Hodgmentová+František Dvořák připravil František Dvořák
- 4.Moravské dvojzpěvy – Šípek – Lenka Nováková, Eliška Königová-zpěv, Martina Němcová klavír
připravil Leoš Drahotský
- 5.Valčík d moll – Ludmila Chvátalová – klavír připravila Vlasta Chlubnová
- 6.Humoreska – Barbora Pavlíčková – housle, Martina Němcová - klavír připravil Rostislav Dráča
- 7.Na svaté hoře – Anna Kociánová - klavír + TO připravili Jiří Volák a Hana Ludvíková
- 8.Ukolébavka – Zuzana Mrlíková - klavír připravil František Dvořák
- 9.Holoubek – reprodukováně – symfonická báseň na motivy Karla Jaromíra Erbena
– divadelní zpracování –LDO, připravila Jana Mířková
- 10.Moravské dvojzpěvy – Voda a pláč, Dyby byla kosa nabróšena – zpívá Žďáráček, přípravný sbor,
Zbyněk Falt – klavír, diriguje Petra Procházková

P ř e s t á v k a

- 11.Skotské tance – soubor zobcových fléten, Milan Kozel - housle, František Dvořák – violoncello
diriguje Leoš Drahotský
- 12.Hoře, Věneček – Žďáráček+TO, připravily Dana Foralová, Petra Procházková, a Hana Ludvíková
- 13.Valčík A dur – Adéla Johanidesová - zobcová flétna, Jaroslav Petr - klavír připravila Dana Foralová
- 14.Cikánské melodie – Když mne stará matka – Monika Bajerová
- Struna naladěná – Veronika Krábková. Připravila a na klavír doprovází Petra Procházková
- 15.Requiem – Dies irae, Tuba mirum - reprodukováně + TO připravila Hana Ludvíková
16. Školní scéna z opery Jakobín – pěvecké sbory Žďáráček a Svatopluk,
Petra Procházková - soprán, Leoš Drahotský - tenor,
František Dvořák – klavír, řídí Jiří Libra